

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

To je izvirna različica zaključnega dela.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

Čampa, A., 2015. Primerjalna analiza podatkov franciscejskega katastra za Kranjsko in aktualnega zemljiškega katastra. Diplomatska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (mentorica Lisec, A., somentor Čeh, M.): 28 str.

Datum arhiviranja: 05-10-2015

University
of Ljubljana

Faculty of
Civil and Geodetic
Engineering

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is original version of final thesis.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Čampa, A., 2015. Primerjalna analiza podatkov franciscejskega katastra za Kranjsko in aktualnega zemljiškega katastra. B.Sc. Thesis. Ljubljana, University of Ljubljani, Faculty of civil and geodetic engineering. (supervisor Lisec, A., co-supervisor Čeh, M.): 28 pp.

Archiving Date: 05-10-2015

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta za
*gradbeništvo in
geodezijo*

Jamova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si

UNIVERZITETNI ŠTUDIJSKI
PROGRAM PRVE STOPNJE
GEODEZIJA IN
GEOINFORMATIKA

Kandidatka:

ANA ČAMPA

**PRIMERJALNA ANALIZA PODATKOV
FRANCISCEJSKEGA KATASTRA ZA KRANJSKO IN
AKTUALNEGA ZEMLJIŠKEGA KATASTRA**

Diplomska naloga št.: 99/GIG

**COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FRANCISCAN
CADASTRE IN CARNIOLA AND CURRENT LAND
CADASTRAL DATA**

Graduation thesis No.: 99/GIG

Mentorica:

izr. prof. dr. Anka Lisec

Somentor:

asist. dr. Marjan Čeh

Ljubljana, 22. 09. 2015

STRAN ZA POPRAVKE

Stran z napako

Vrstica z napako

Namesto

Naj bo

IZJAVE

Podpisana Ana Čampa izjavljam, da sem avtorica diplomske naloge z naslovom »Primerjalna analiza podatkov franciscejskega katastra za Kranjsko in aktualnega zemljiškega katastra«.

Izjavljam, da je elektronska različica v vsem enaka tiskani različici.

Izjavljam, da dovoljujem objavo elektronske različice v digitalnem repozitoriju.

Ljubljana, 25. 8. 2015

Ana Čampa

BIBLIOGRAFSKO–DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK:	528.44(497.12)(497.4)(043.2)
Avtorica:	Ana Čampa
Mentorica:	izr. prof. dr. Anka Lisec
Somentor:	asist. dr. Marjan Čeh
Naslov:	Primerjalna analiza podatkov franciscejskega katastra za Kranjsko in aktualnega zemljiškega katastra
Tip dokumenta:	diplomska naloga – univerzitetni študij
Obseg in oprema:	28 str., 6 pregl., 20 sl., 9 pril.
Ključne besede:	zemljiški kataster, franciscejski kataster, arhivska gradiva, katastrska občina, posestna struktura, parcelna struktura, skupna zemljišča, vrsta rabe, Goriča vas

Izveček

V diplomski nalogi smo izvedli primerjalno analizo podatkov franciscejskega katastra in aktualnih podatkov o zemljiščih za izbrani del katastrske občine Goriča vas. Stanje v prostoru pred dvema stoletjema smo analizirali na podlagi podatkov franciscejskega katastra iz leta 1823. Arhiv Republike Slovenije nam je posredoval digitalizirane rastrske podatke za k. o. Goriča vas. Katastrske načrte smo morali georeferencirati in vektorizirati, seznam zemljiških in stavbnih parcel smo prepisali v preglednico in jih povezali z grafičnimi podatki. Podatke o današnjem stanju v prostoru smo pridobili iz evidence zemljiškega katastra pri Geodetski upravi Republike Slovenije in iz evidence dejanske rabe zemljišč Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Uvodnemu delu, v katerem smo predstavili vsebino katastrskega operata franciscejskega katastra, sledi opis postopkov priprave arhivskih podatkov. V osrednjem delu so grafično in numerično predstavljeni rezultati analiz, ki zajemajo parcelno in posestno strukturo ter rabo zemljišč v začetku 19. stoletja in danes. Ugotovili smo, da so se povečala območja pozidanih zemljišč, opaziti je trend zaraščanja obdelovalnih površin in travnikov, zanimiva so območja nekdanjih skupnih pašnikov. Dodatno smo v nalogi obravnavali spremembo meje k. o. Goriča vas in ledine.

BIBLIOGRAPHIC-DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT

UDC:	528.44(497.12)(497.4)(043.2)
Author:	Ana Čampa
Supervisor:	assoc. prof. Anka Lisec, Ph.D
Co-supervisor:	assist. prof. Marjan Čeh, Ph.D
Title:	Comparative analysis of the Franciscan cadastre in Carniola and current Land cadastral data
Document type:	Graduation Thesis – University studies
Scope and tools:	28 p., 6 tab., 20 fig., 9 ann.
Keywords:	Land cadastre, Franciscan land cadastre, archival materials, cadastral municipality, property structure, land plot structure, common land, land use, Goriča vas

Abstract

In this diploma thesis we performed comparative analysis of the Franciscan land cadastre data and current land data in the selected area in the cadastral municipality of Goriča vas. Spatial characteristics in the beginning of the 19th century have been analysed using Franciscan land cadastre from 1823. The Archive of the Republic of Slovenia sent us data for the cadastral municipality Goriča vas in digital raster form. We had to use georeferencing and vectorization to convert cadastral maps into vector form. The data from the list of land and building plots were collected in tables and joined with the graphical data. Data about the current situation in the space have been acquired from the Land cadastre at The Surveying and Mapping Authority of the Republic of Slovenia and from the evidence of land use at the Ministry of Agriculture, Forestry and Food. The introductory part, in which we briefly presented cadastral protocol, is followed by description of the methods for preparation of archival data. In the main part of the thesis there are numerically and graphically presented results of analysis, involving property and land plot structure as well as land use from the beginning of the 19th century today. We came to conclusions that the building areas have been spreading since 1823, the processes of afforestation and overgrowing of fields have been present, and the land plot structure of former common pasture-ground has been mainly changed due to subdivision. Additionally, we also described boundary changes of the cadastral municipality Goriča vas and fallows.

ZAHVALA

Za strokovno podporo in pomoč pri izdelavi diplomske naloge se zahvaljujem mentorici izr. prof. dr. Anki Lisec in somentorju asist. dr. Marjanu Čehu.

Zahvaljujem se tudi družini, fantu in ostalim bližnjim za podporo ter spodbudne besede tekom študija.

KAZALO VSEBINE

Izjave	II
Bibliografsko–dokumentacijska stran in izvleček	III
Bibliographic–documentalistic information and abstract	IV
Zahvala	V
1 UVOD	1
1.1 Namen in cilj	1
2 ZGODOVINA FRANCISCEJSKEGA KATASTRA	2
2.1 Grafični del	2
2.2 Spisovni del	5
3 PODATKI IN METODE	7
3.1 Študijsko območje	7
3.2 Viri podatkov	7
3.3 Metode dela	8
3.3.1 Priprava podatkov franciscejskega katastra	8
3.3.2 Priprava podatkov današnjega katastra	11
3.3.3 Določitev območja obdelave	11
3.3.4 Prostorske analize	12
4 REZULTATI IN DISKUSIJA	13
4.1 Analiza sprememb meje k. o. Goriča vas	13
4.2 Analiza ledin	14
4.3 Analiza posestne strukture	15
4.4 Primerjalna analiza sprememb parcelne strukture	17
4.5 Primerjalna analiza spremembe rabe zemljišč	19
4.6 Srenjski pašniki	22
4.7 Diskusija	24
5 ZAKLJUČEK	26
VIRI	27
Ostali viri	27

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Primerjava površin območij.	14
Preglednica 2: Pregled lastnikov v franciscejskem katastru (1823).	17
Preglednica 3: Pregled lastnikov v aktualnem katastru (2015).	17
Preglednica 4: Primerjava površin parcel.	19
Preglednica 5: Predstavitev katastrske rabe franciscejskega katastra po površinah.	21
Preglednica 6: Predstavitev dejanske rabe (2015) po površinah.	21

KAZALO SLIK

Slika 1: Katastrski načrt franciscejskega katastra za del k.o. Goriča vas (Arhiv RS, 2015).	3
Slika 2: Krimski koordinatni sistem v seženjskem merskem sistemu (Mlakar, 1986, str. 31).	4
Slika 3: Način označitve detajlnih listov v seženjskem merskem sistemu (Mlakar, 1986, str. 31).	4
Slika 4: Izsek iz seznama zemljiških parcel za k. o. Goriča vas (Arhiv RS, 2015).	5
Slika 5: Območje k. o. Goriča vas v franciscejskem katastru (Arhiv RS).	7
Slika 6: Določitev kontrolnih točk, označene so z rdečo elipso (Vir podatkov: Arhiv RS, GURS; lasten prikaz).	9
Slika 7: Vektorizacija mej franciscejskega katastra (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).	10
Slika 8: Območje obdelave znotraj k. o. Goriča vas (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).	12
Slika 9: Prikaz sosednjih k. o. (Vir: PISO, GURS; lasten prikaz).	13
Slika 10: Prikaz sprememb poteka meje k. o. iz franciscejskega in današnjega katastra (Vir: Arhiv RS, GURS; lasten prikaz).	14
Slika 11: Delitev obravnavanega območja na ledine (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).	15
Slika 12: Prikaz posestne strukture za leto 1823 (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).	16
Slika 13: Prikaz posestne strukture leta 2015 (Vir: GURS; lasten prikaz).	16
Slika 14: Prikaz parcelne strukture franciscejskega katastra (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).	18
Slika 15: Prikaz parcelne strukture današnjega katastra (Vir: GURS; lasten prikaz).	18
Slika 16: Prikaz rabe v času franciscejskega katastra (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).	20
Slika 17: Prikaz rabe v današnjem katastru (Vir: MKGP; lasten prikaz).	20
Slika 18: Prikaz poti po katerih so kmetje gnali živino na skupne pašnike (Vir: Arhiv RS, lasten prikaz).	23
Slika 19: Satelitski posnetek današnjega stanja (Vir: PISO).	23
Slika 20: Potek poti v naravi (Vir: lasten arhiv).	24

KRATICE

Arhiv RS	Arhiv Republike Slovenije
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
k. o.	katastrska občina
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
SHP	vektorski zapis podatkov (angl. <i>Shapefile</i>)
TIFF	slikovni format (angl. <i>Tagged image file format</i>)
ZKP	zemljiško katastrski prikaz

»Ta stran je namenoma prazna«

1 UVOD

Meritve zemljišč z namenom vzpostavitve zemljiških evidenc segajo daleč v zgodovino. Težnja o njihovem obstoju se je pojavila predvsem zaradi obdavčitve oziroma dajatev od dohodka zemljišč, nič manj pomembne niso bile tudi informacije o lastniku oziroma posestniku zemljišč, o nakupih ali najemih zemljišč ter drugi podobni podatki. Sprva so bili zapisi o zemljiščih izdelani na podlagi enostavnih popisov in ocen, kasneje na podlagi dejanskih meritev. Prvotno oviro so predstavljali geometrijski problemi, neizpopolnjene tehnike meritev ter manj natančni instrumenti in pribor. Sčasoma so se načini izmere in orodja izpopolnili, tako je danes natančnost podatkov v uradnih evidencah bistveno boljša (Mlakar, 1986).

Zemljiški kataster, kot ga poznamo danes, je imel kar nekaj predhodnikov. Najpomembnejši med njimi je bil franciscejski kataster, ki ga obravnavamo v tej diplomski nalogi. Nastal je na začetku 19. stoletja in je sestavljen iz pisnega in grafičnega dela, kasneje je bila izvedena tudi njegova rektifikacija. Analizo stanja v prostoru smo izvedli s primerjavo franciscejskega in današnjega uradnega katastra.

1.1 Namen in cilj

Namen diplomske naloge je bila analiza prostora, izvedena na podlagi primerjave arhivskih gradiv franciscejskega katastra za Kranjsko s podatki današnjega katastra in evidence dejanske rabe zemljišč. Analizirali smo izbrano območje znotraj k. o. Goriča vas, rezultate smo predstavili tako numerično kot tudi grafično.

Zanimalo nas je predvsem, do kakšne mere se je spremenil prostor v preteklih dveh stoletjih. Analizirali smo spremembo meje območja k. o. Goriča vas, za izbrani del k. o. tudi posestno in parcelno strukturo ter izvedli primerjavo katastrske in dejanske rabe. Obravnavali smo ledine in srenjske oziroma skupne pašnike v času franciscejskega katastra.

Zanesljivi vir podatkov in izhodišče nam je predstavljal franciscejski kataster, katerega podatke hrani Arhiv Republike Slovenije. Podatke smo ustrezno uredili, saj smo jih le tako lahko primerjali s podatki današnjega katastra, ki ga vodi Geodetska uprava Republike Slovenije. Pomemben vir podatkov je predstavljala evidenca dejanske rabe zemljišč Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Metodologijo priprave arhivskih podatkov smo prevzeli od več avtorjev, ki so prav tako analizirali izbrana območja za deželo Kranjsko: Verderber (2013), Merlin (2013) in Levičar (2014).

Glede na časovni razpon je obseg pričakovanih sprememb zelo velik, in sicer za vsa področja izvedenih analiz. Največ jih pričakujemo pri parcelni strukturi, saj je lastništvo v tolikih letih prehajalo med različnimi rodovi in osebami. Tudi nekoč večje parcele v lasti skupnosti so danes v zasebni lasti. Pričakovana je sprememba rabe zemljišč, saj so bila nekoč polja povečini obdelana, danes se kmetijska zemljišča pospešeno zaraščajo. Večji infrastrukturni poseg na obravnavanem območju predstavlja izgradnja železnice leta 1893.

Za obravnavano območje tako predpostavljamo,

- *da je v obravnavanem obdobju prišlo do veliko sprememb pri parcelni in posestni strukturi,*
- *da se je v obravnavanem obdobju raba prostora korenito spremenila, opuščanje kmetijstva in zaraščanje površin je v porastu.*

2 ZGODOVINA FRANCISCEJSKEGA KATASTRA

Zemljiški kataster vsebuje podatke o fizičnih lastnostih zemljišč, kot so lega v prostoru, oblika, velikost in vrsta rabe. Najstarejši dokazi meritev in obračuna površin segajo že v čas Mezopotamije. Sledi so pustili tudi Babilonci, Kitajci, Egipčani, stari Grki in stari Rimljani. Glavni razlog za razvoj zemljiškega katastra je bila odmera davka oziroma zemljiške dajatve (Mlakar, 1986).

Rodovno-plemensko družbeno ureditev na slovenskem ozemlju je s prihodom Frankov nadomestil fevdalizem, tj. obdobje, ko so morali podložni kmetje svojim fevdalnim gospodom vsako leto izpolnjevati zemljiške dolžnosti – dajatve in tlako. Za pregled in nadzor so služili urbarji, nekakšni predhodniki zemljiške knjige in zemljiškega katastra (Mlakar, 1986).

Predniki današnjega katastra na območju Slovenije so:

- milanski kataster (vplival na razvoj katastra),
- terezijanski kataster,
- jožefinski kataster in
- franciscejski kataster.

Prvi sistematični popis vseh zemljišč v cesarstvu je odredila Marija Terezija leta 1747. Posesti so bile deljene na plemiško (dominikalno) in kmečko (rustikalno) zemljo ter zajete v Terezijanskih davčnih knjigah. Po koncu vladavine Marije Terezije je skušal njen naslednik Jožef II. odpraviti pomanjkljivosti popisa in zato leta 1785 odredil novo izmero. Ker pa zemljišča niso bila upodobljena na načrtih, imenujemo jožefinski kataster tudi popisni kataster (Mlakar, 1986; Lisec, 2014).

Nastanek franciscejskega katastra je bil namenjen izpopolnitvi evidenc zemljišč ter s tem objektivni in pravičnejši obdavčitvi. V tem času je vladal cesar Franc I., ki je leta 1806 predpisal davčno reformo. Podatki so se kartirali, kar pomeni izdelavo zemljiških načrtov na osnovi merskih podatkov. Glavni merski pripomoček je bila merska mizica in diopter z ravnilom. Njena prednost je bila v tem, da je omogočala izdelavo načrtov v merilu že na samem terenu. Tak način dela se imenuje grafična metoda izmere. V času prekinitve del, zaradi vojne z Napoleonom, so se metode izmere izpopolnile. Po koncu vojne leta 1817 je bil sprejet zakon o zemljiškem davku, tako imenovan *Grundsteuerpatent*. Zahtevana je bila tudi navezava meritev na grafično in matematično določene točke trigonometrične mreže, kar je bil geodetski temelj izmere (Mlakar, 1986; Lisec, 2014).

Leta 1824 so bile prvič natisnjene *Instrukcije za izvršitev deželne izmere*. V njih je bilo določeno, da obstoječe davčne občine nadomestijo katastrske občine (k. o.). Te so predstavljale osnovno enoto zemljiškega katastra, saj je bilo za vsako posebej opravljena izmera in načrt. Območje znotraj k. o. so za potrebe izmere razdelili na ledine (Lisec, 2014).

Operat franciscejskega katastra je sestavljen iz spisovnega in grafičnega dela, hrani ga Arhiv Republike Slovenije (Arhiv RS).

2.1 Grafični del

Grafični del franciscejskega katastra je sestavljen iz (Lisec, 2014):

- originalnih in dodatnih katastrskih načrtov in
- indikacijskih skic.

Katastrski načrt je nastal neposredno z »meritvijo« na terenu. Zaključku meritve posamezne enote – ledine, je sledilo tuširanje linij. Na načrtu so izrisane in oštevilčene zemljiške parcele ter drugi naravni

in umetni objekti (npr. poti, vode, stavbe) (slika 1). Lega stavb je približna, saj so izmerili praviloma le en vogal, ostale dimenzije so določili s koraki. Katastrski načrti so izdelani večinoma v merilu 1 : 2880, na območju mest pa tudi v merilih 1 : 1440 ali 1 : 720, na območju gora pa v merilu 1 : 5670 (Mlakar, 1986).

Slika 1: Katastrski načrt franciscejskega katastra za del k.o. Goriča vas (Arhiv RS, 2015).

Posebne kopije katastrskih načrtov imenujemo indikacijske skice. Poleg vsebine katastrskih načrtov vsebuje naslednje podatke iz terenske skice:

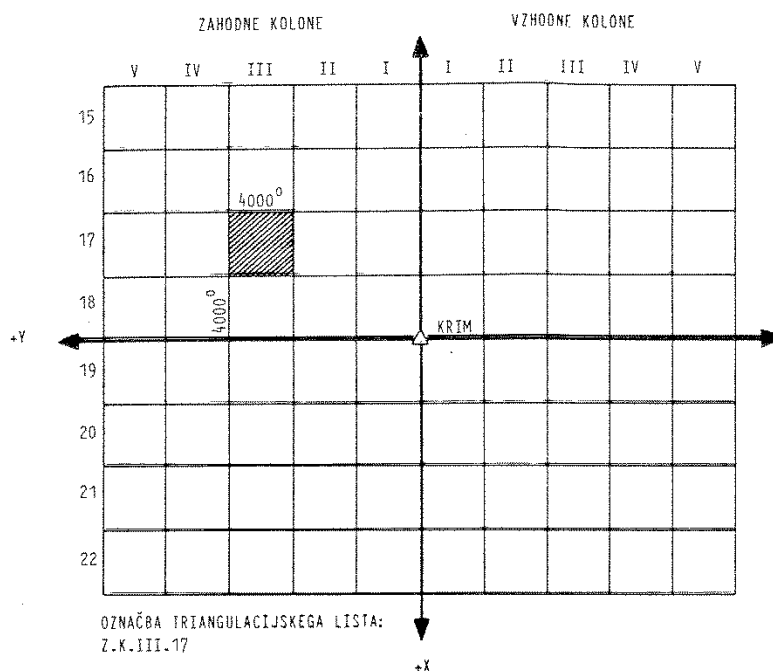
- ime posestnika,
- številko hiše,
- pravno lastnost zemljišča,
- imena ledin in
- številke parcelnih količkov.

Geodetom so služile kot pomoč pri izdelavi katastrskega operata ali za pisarniško dodelavo katastrskih načrtov. Ponekod so jih uporabljali tudi za oporo pri cenitvi (Mlakar, 1986).

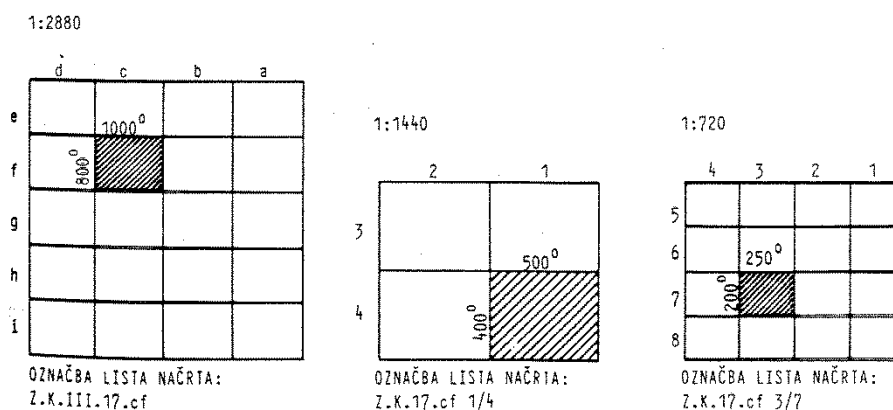
Na našem ozemlju so se pri izmeri uporabljali trije koordinatni sistemi, in sicer (Mlakar, 1986):

- z izhodiščem na hribu Schöckel za Štajersko,
- z izhodiščem Krim za Kranjsko, Koroško in Primorsko ter
- z izhodiščem na hribu Gellert (Budimpešta) za Prekmurje.

Os X definira smer sever–jug, os Y smer vzhod–zahod. Krimski koordinatni sistem ima osnovno enoto seženj, en palec na načrtu pomeni 40 seženjev v naravi (slika 2). Na triangulacijskem listu so vzhodne in zahodne kolone označene z rimskimi številkami, z arabskimi številkami so označene vrste od severa proti jugu. Posamezen kvadrat triangulacijskega lista ima merilo 1 : 2880 in je razdeljen na 4 kolone (d, c, b, a) in 5 vrstic (e, f, g, h, i), imenujemo ga lahko tudi detajlni list izmere (slika 3). Nomenklatura lista oziroma označba lista načrta je sestavljena iz označbe kolone in vrstice triangulacijskega lista ter iz označbe kolone in vrstice lista načrta (Mlakar, 1986).

Slika 2: Krimski koordinatni sistem v seženjskem merskem sistemu (Mlakar, 1986, str. 31).

Slika 3: Način označitve detajlnih listov v seženjskem merskem sistemu (Mlakar, 1986, str. 31).

Na načrtih so razvidne zemljiške in stavbne parcele, ki so bile oštevilčene ločeno. Parcelne številke zemljiških parcel so bile rdeče arabske številke, določene glede na lego v ledini. Parcelne številke stavbnih parcel niso bile vključene v ledine, vendar so bile prav tako označene po nekem zaporedju z arabskimi številkami v črni barvi. Ceste in vode so bile oštevilčene zadnje (Mlakar, 1986).

Katastrske kulture in vrisani objekti so med seboj ločeni z barvami, njive so rumenorjave, vrtovi temno zeleni s kratkimi šrafurami, travniki in pašniki svetlo zeleni ter gozdovi temno zeleni. Ceste so obarvane rjavo, vode modro. Tudi stavbe so bile pobarvane glede na gradbeni material, zidane so pobarvane roza-rdeče, lesene pa rumeno. Vhodna pročelja so označena z debelejšo črno črto (Mlakar, 1986).

Za dolžine so uporabljali mersko enoto dunajski seženj (nem. *Wiener Klafter*), za površine pa oral (nem. *Joch*). Za merjenje dolžin so uporabljali mersko verigo ali vrv s členi z »mersko razdelbo« 1 čovelj, seženjsko letev in signalne palice. Površine so računali tako, da so iz nepravilno oblikovanih parcel določili pravilne like (trikotnik, kvadrat, trapez, pravokotnik) in jim nato iz grafičnih mer

izračunali površino. Iz direktnih terenskih meritev so računali površine za manjše parcele, npr. stavbe (Mlakar, 1986).

Zaradi nevzdrževanja katastrske izmere iz leta 1818–1829, je bila v času avstro-ogrske monarhije odrejena revizija meritev, t. i. reambulacija katastra. Opravili so jo med leti 1869–1882. Načrte so popravili, dopolnili in jih na novo tiskali. Spremembe so označene z rdečo barvo (Mlakar, 1986).

2.2 Spisovni del

Pisni del franciscejskega katastra je sestavljen iz (Lisec, 2014):

- seznama zemljiških parcel (slika 4),
- seznama stavbnih parcel,
- abecednega seznama posestnikov,
- opisa meje katastrske občine,
- seznama kultur,
- seznama parcel nepoznanih posestnikov,
- zapisnika o izračunanih površinah in
- pisмениh navedb davkarije o davčnih zavezancih.

N ^o . des Blattes	N ^o . der Parzellen	Rechtliche Eig ⁿ th ^u m. Verh ^ä ltn ^{is} s der Grundstücke	Des Eigenthümers.				Des Grundstückes					Anmerkung
			Haus N ^o .	Vor- und Zun ^{am} e.	Stand.	Wohnort.	Kulturr ^u gattung.	Flächen Inhalt N ^o . u. Quadrat-Jache-Maße	Class ^e .	Reiner jährl ^{ic} h Ertrag ^e in Metall-Münze	Capital Werth nach p ^{ro} cent.	
						ft.			kr.			
VII	112	✓		Knaus Anton			acker		278			
	11	✓		Knaus Mihael			acker		156			
	13	✓		Knaus Anton			acker		162			
	14	✓		22. Djak Jozef			wiesen		29			
	15	✓		22. Djak Jozef			acker		118			
	16	✓		10. Djak Mihael			acker		81			
	17	✓		7. Schwaupf Jozef			acker		82			
	18	✓		6. Schwaupf Jozef			acker		84			
	19	✓		27. Ptlak Jozef			acker		112			
	20	✓		27. Ptlak Jozef			wiesen		23			
	21	✓		4. Djak Anthon			wiesen		11			
	22	✓		4. Djak Mihael			acker		145			
	23	✓		20. Pralcher Jozef			acker		125			
	24	✓		20. Pralcher Jozef			wiesen		12			
	25	✓		22. Djak Jozef			acker		121			
	26	✓		22. Djak Jozef			wiesen		3			
	27	✓		10. Djak Mihael			wiesen		2			
	28	✓		10. Djak Mihael			acker		111			
	29	✓		6. Schwaupf Jozef			acker		71			
	30	✓		7. Schwaupf Mihael			acker		111			

Slika 4: Izsek iz seznama zemljiških parcel za k. o. Goriča vas (Arhiv RS, 2015).

Izjema je spisovni del za Kranjsko, ki ni vseboval treh od prej naštetih elementov, tj. seznama parcel nepoznanih posestnikov, zapisnika o izračunanih površinah in pisмениh navedb davkarije o davčnih zavezancih. Namesto tega je vseboval cenilni operat, tj. izračun davkov glede na velikost in kakovost zemljišč (Arhiv RS, 2015). Za posamezno katastrsko občino imata seznama zemljiških in stavbnih parcel obliko broširane knjige. Podatki so v obeh seznamih lastnoročno pisani v gotici, uporabljen je

bil nemški jezik (Verderber, 2013). Parcele so bile vpisane po naraščajočem zaporedju od 1 naprej, ločeno za stavbne in zemljiške. Vsaki parceli je pripadala svoja vrstica. Vrstice so sekali stolpci z opisnimi podatki za posamezno parcelo. Stolpci v seznamu zemljiških parcel so si sledili tako: številka lista detajlnega načrta, ledina, parcelna številka, vrsta lastništva (rustikalna, dominikalna zemlja), hišna številka, ime in priimek lastnika, poklic oziroma status, bivališče, kultura, površina v kvadratnih klatrah.

Stavbna parcela je zajemala vse stavbe skupaj z dvoriščem. Tem parcelam so se določali naslednji atributi: številka stavbe, ime in priimek lastnika, poklic oziroma status, kraj bivanja, hišna številka, vrsta in površina stavbe skupaj z dvoriščem.

Abecedni seznam lastnikov zemljišč in opis meje katastrske občine imata prav tako obliko broširane knjige. Prvi vsebuje seznam vseh lastnikov, razporejenih po abecednem seznamu v eni katastrski občini. Tukaj so na enem mestu zbrane vse parcele istega lastnika. V drugem je podrobno opisana meja katastrske občine, zapisani so tudi vsi mejniki. Opisana je lega k. o., napisane so njene sosede in priložena je skica iz popisa občine (Verderber, 2013).

V izkazu rabe zemljišč so zbrane vse vrste kultur, ki jih lahko najdemo v grafičnem operatu. Zapisan je tudi seštevek površine vsake posamične rabe.

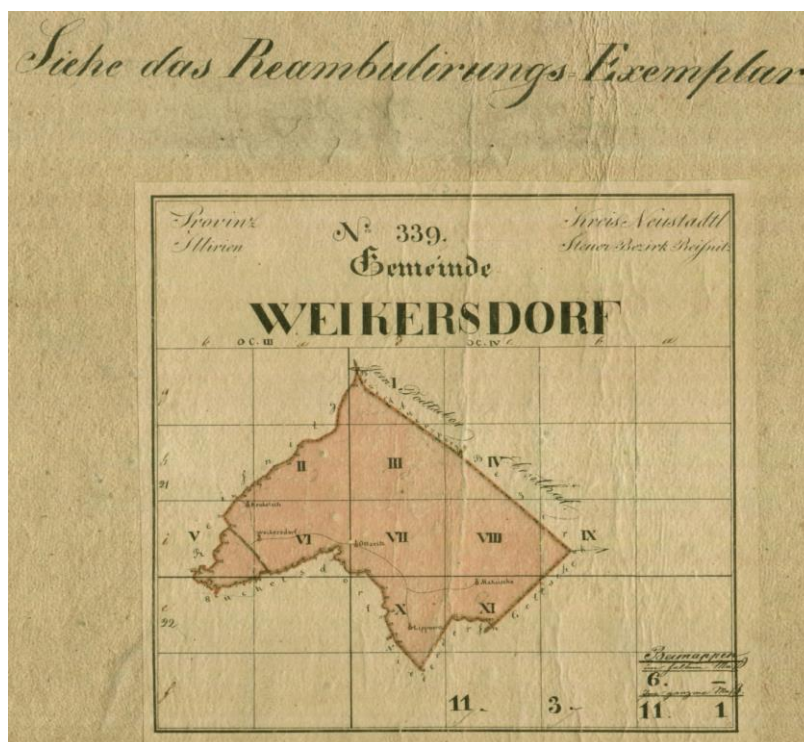
3 PODATKI IN METODE

V tem poglavju je predstavljeno študijsko območje, uporabljeni podatki in metode dela, s katerimi smo pripravili podatke franciscejskega katastra. Na kratko smo opisali še pripravo podatkov današnjega katastra in določitev obravnavanega območja.

3.1 Študijsko območje

Študijsko območje predstavlja k. o. Goriča vas (nem. *Weikersdorf*) v občini Ribnica (slika 5), ki leži na jugu Slovenije. Takrat je spadala v deželo Kranjsko, pod Novomeško kresijo. Območje izvajanja analiz smo zaradi velikega števila podatkov omejili na vas Otavice (nem. *Ottawitz*) in njeno okolico. Večina območja tako leži na listih VI in VII, manjši del pa na listih III, VIII, X. Tedanje meje k. o. Goriča vas se vse do danes niso veliko spremenile. Zanimiva je struktura parcel in lastniška razdrobljenost. Parcele so še danes dolge in ozke, včasih so prevladovalle obdelovalne površine, danes je večina v zaraščanju.

Na vzhodnem delu k. o. leži Mala gora, z najvišjima vrhovoma Črni vrh in Stene Sv. Ane z nadmorsko višino 963 m, ki je vse do danes ostala gosto porasla z gozdom (Wikipedia, 2015). Ob njenem vznožju so se nekoč razprostirali pašniki, ki se danes prav tako zaraščajo.

Slika 5: Območje k. o. Goriča vas v franciscejskem katastru (Arhiv RS).

3.2 Viri podatkov

Arhiv Republike Slovenije hrani originalna arhivska gradiva franciscejskega katastra, ki pa za območje Slovenije niso v celoti ohranjena. Od tam smo tudi dobili podatke franciscejskega katastra v skenirani obliki, ki zajemajo tako grafični operat kakor tudi pisnega. Grafični del zajema skupaj 11 listov katastrskih načrtov in celotni prikaz katastrske občine z razdelitvijo na liste načrtov (slika 5), pri pisnem delu smo potrebovali predvsem podatke o parcelah, abecedni seznam lastnikov in podatke o

vrstah rabe. Grafične podatke smo georeferencirali in vektorizirali, pisne podatke smo prepisali. Podatki franciscejskega katastra za k. o. Goriča vas se nanašajo na leto nastanka 1823.

Za potrebe analiz smo potrebovali današnje stanje zemljiških parcel. Podatke zemljiškega katastra smo naročili na Geodetski upravi Republike Slovenije (GURS), v formatu SHP, ki je vektorska oblika ZKP (zemljiško katastrskega prikaza). Z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) smo dobili podatke o dejanski rabi zemljišč v zapisu SHP.

3.3 Metode dela

3.3.1 Priprava podatkov franciscejskega katastra

Digitalizirane arhivske podatke je bilo treba ustrezno pripraviti za nadaljnjo rabo. Pri delu smo uporabili:

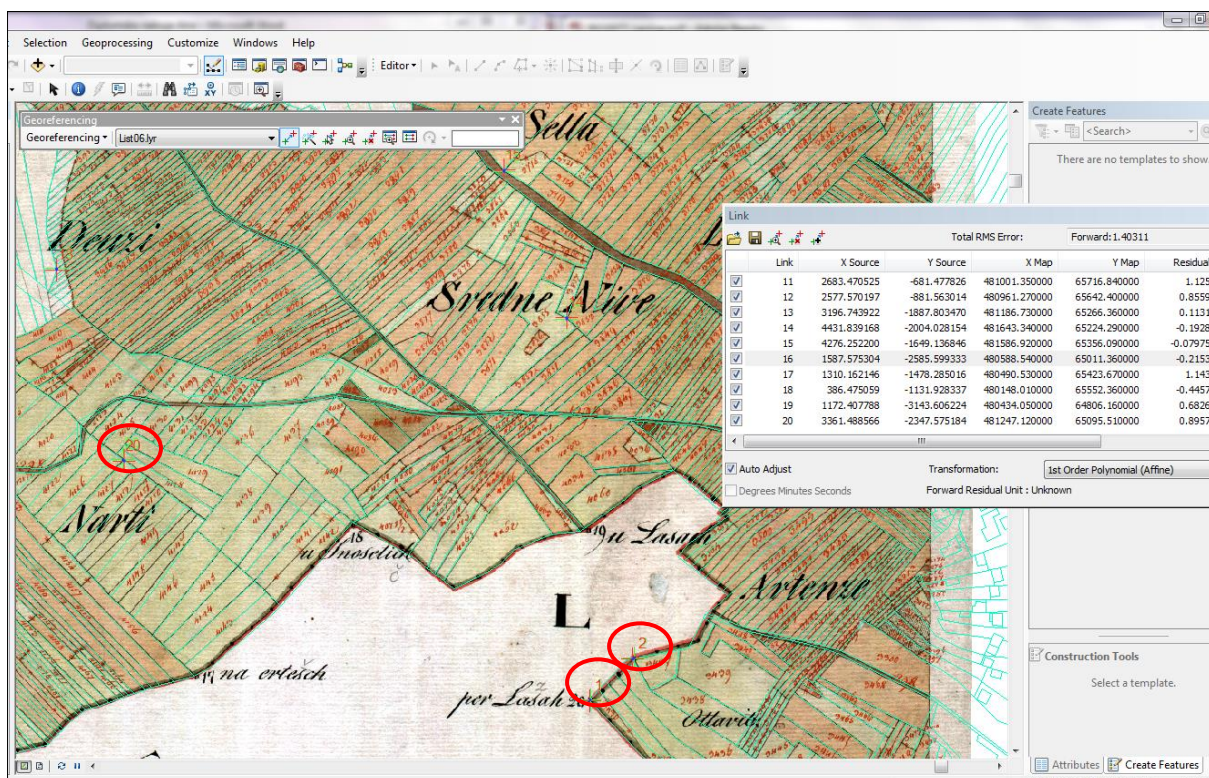
- programsko opremo *ArcGIS* podjetja *ESRI* za obdelavo katastrskih načrtov in izdelavo kart;
- *Microsoft Excel*, kamor smo prepisovali podatke pisnega dela franciscejskega katastra.

Priprava je obsegala georeferenciranje in vektorizacijo katastrskih načrtov franciscejskega katastra, kot kontrola nam je služila izvedena topologija. Pisni del smo prepisali v tabelo s pomočjo programskega orodja *Microsoft Excel* in jih nato uvozili v modul *ArcMap*. Zatem je sledila priprava podatkov današnjega zemljiškega katastra in končno, izvedba analiz.

3.3.1.1 Georeferenciranje

Katastrske načrte franciscejskega katastra smo v *ArcMap* uvozili kot raste. S pomočjo georeferenciranja glede na ZKP, smo jih približno umestili v prostor, v referenčni koordinatni sistem D48/GK. Uporabili smo afino transformacijo. Kot prvo smo vključili orodje »georeferenciranje« (angl. *Georeferencing*) in določili kontrolne točke (angl. *Control points*) (slika 6). Vsaka kontrolna oziroma oslonilna točka je podala informacijo o odstopanju oziroma popravku. Tiste, ki so bile slabo določene, smo odstranili.

Povprečno smo določili 11 točk na list. Najmanj (od 4–5) smo jih določili na robnih listih, saj je bilo tam malo točk, ki bi bile značilne in bi se dobro ujemale. Odstopanje oziroma popravki, ki kažejo, kolikšno je neujemanje transformiranih in »pravih« koordinat kontrolnih točk, so v povprečju znašali 2,2 m. Identične točke je bilo najtežje določiti predvsem na robnih listih na severu, jugu in vzhodu, kjer imajo parcele povsem drugo strukturo kot v času uporabe franciscejskega katastra. Največ težav je povzročil list IX, saj prikazuje le območje gozda v eni parceli. Posledično nismo mogli najti povezave z ZKP, kajti danes to parcelo sestavlja veliko število manjših parcel. Pojavljale so se tudi težave zaradi večjih odstopanj na robovih med sosednjimi listi. Po umestitvi lista s pomočjo kontrolnih točk smo izvedli ukaz »Rectify« in tako raster pretvorili v nov podatkovni niz. Georeferencirane raste smo izvozili v formatu TIFF, ti so nam kasneje služili za vektorizacijo katastrskih mej.

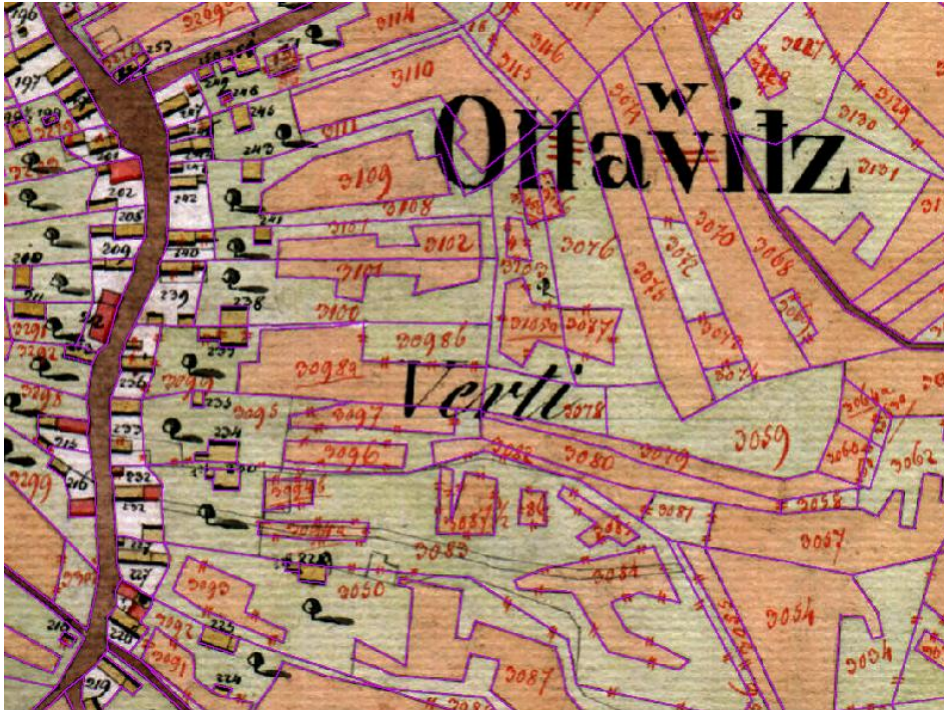

Slika 6: Določitev kontrolnih točk, označene so z rdečo elipso (Vir podatkov: Arhiv RS, GURS; lasten prikaz).

3.3.1.2 Vektorizacija

Osnovni gradniki vektorskih podatkov so točka, linija in poligon. Sestava rastra temelji na mreži enakih celic. Vektorizacija pomeni pretvorbo rastrskih podatkov v vektorske. Je zahtevnejši in bolj zamuden postopek od rasterizacije, ki pomeni ravno obratno, pretvorbo vektorskih podatkov v rastrske (Šumrada, 2005).

Kot podlaga so služili rastrski, ki so bili georeferencirani na način opisan zgoraj. Za začetek smo ustvarili nov podatkovni sloj (angl. *Feature Class*) in za gradnike izbrali linije. Z vključitvijo pripomočka »urejevalnik« (angl. *Editor*) smo lahko dostopali do orodij, potrebnih za vektoriziranje. Linije smo povezovali glede na parcelne meje, risane s črnim tušem, ki predstavljajo prvotno stanje. Vse popravke oziroma spremembe so takrat vrisovali z rdečo barvo. Območje vektorizacije smo omejili zaradi velikega števila podatkov, saj bi to drugače pomenilo dolgotrajen zajem (Priloga A).

Slika 7: Vektorizacija mej franciscejskega katastra (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).

Vektorizirali smo meje zemljiških in stavbnih parcel ter ceste (slika 7). Temu je sledilo postavljanje centroidov. Ustvarili smo nov, točkovni podatkovni sloj, ločeno za zemljiške in stavbne parcele. Vsaki parceli je pripadal en centroid, kateremu smo kasneje pripisali atribut o parcelni številki.

Po končani vektorizaciji je sledila topološka kontrola (angl. *Topology*) z orodjem, s katerim preverjamo skladnost geometrije glede na postavljena topološka pravila. Pri linijah smo preverjali, da se niso sekale in se prekrivale ter da se niso prosto končale (morajo biti zaključene v vozliščih).

Po odpravljenih topoloških napakah smo linije pretvorili v poligone z orodjem, ki to omogoča (angl. *ArcToolbox* → *Data Management Tools* → *Features* → *Features To Polygon*). Za vhodne podatke (angl. *Input Features*) smo določili linije vektoriziranih mej, kot prikazane opisne podatke (angl. *Label Features*) smo dodali parcelne številke.

Po vzpostavitvi poligonov smo zopet preverili topologijo. Postavili smo pravila, da se med seboj poligoni ne smejo prekrivati, vmes ne sme biti vrzeli in vsebovati morajo natanko eno točko. Tudi za točkovni sloj smo izvedli topološko kontrolo, pri čemer je veljalo pravilo, da morajo točke ležati znotraj poligona na ustreznem mestu. To pomeni, da se ne smejo nahajati na robu poligona.

Glavno težavo pri vektorizaciji je predstavljala slabša ločljivost na nekaterih mestih. Tudi zaradi prenatrpanosti in majhnosti parcel je bilo težje razbrati parcelne številke takih zemljišč. Problem so predstavljala območja na robovih lista, saj se meje niso povsem ujemale. Pri stavbnih parcelah je težavo predstavljalo dejstvo, da pripadnost stavb nekemu dvorišču ni bila ustrezno označena. Ponokod so bile tudi parcelne številke stavbnih parcel težko berljive predvsem zaradi slabega zapisa oziroma »zapackanosti«
števil. Vendar pa je bilo možno rešiti tudi take primere, saj so parcele oštevilčili sistematično v nekem smiselnem zaporedju in zaključenih območjih.

3.3.1.3 Zajem podatkov pisnega operata

Pisni operat franciscejskega katastra smo skupaj z grafičnim delom pridobili v skenirani obliki. Tako smo morali potrebne podatke prepisati in ustrezno urediti v programu *Microsoft Excel*. Ustvarili smo preglednico z naslednjimi elementi:

- ime ledine,
- parcelna številka,
- ime in priimek posestnika (v nemškem in slovenskem jeziku),
- hišna številka,
- kraj bivanja in
- raba.

Pri prepisovanju smo uporabili le seznam parcelnih številk in abecedni seznam posestnikov, za določitev rabe pa tudi izkaz rabe po skupnih površinah v tistem času.

Vsi elementi v preglednici so služili za izvedbo prostorskih analiz, saj smo jo uvozili v program *ArcMap*, in sicer tako, da smo na centroide v katastrskem načrtu povezali parcelne številke v preglednici. Uporabili smo ukaz »združi« (angl. *Join*). Vsakemu centroidu smo tako pripisali atributne podatke posamezne parcele.

Hišne številke so služile kot pomoč za enolično identifikacijo lastnika, saj je bilo kar nekaj imen in priimkov identičnih.

Zaradi pisane pisave gotice in nemškega jezika smo imeli na začetku nekaj težav pri razbiranju imen in priimkov posestnikov ter rabe. Ker pa so se nekateri priimki do danes ohranili, smo hitro našli povezavo. Nekaj je bilo tudi napak v samem seznamu in katastrskem načrtu, manjkale so črke v imenu nekaterih lastnikov. Pri imenih in priimkih smo se odločili glede na smiselnost posamezne besede, primarni vir je bil abecedni seznam posestnikov. Vse izpisane podatke smo med seboj primerjali in sproti preverjali.

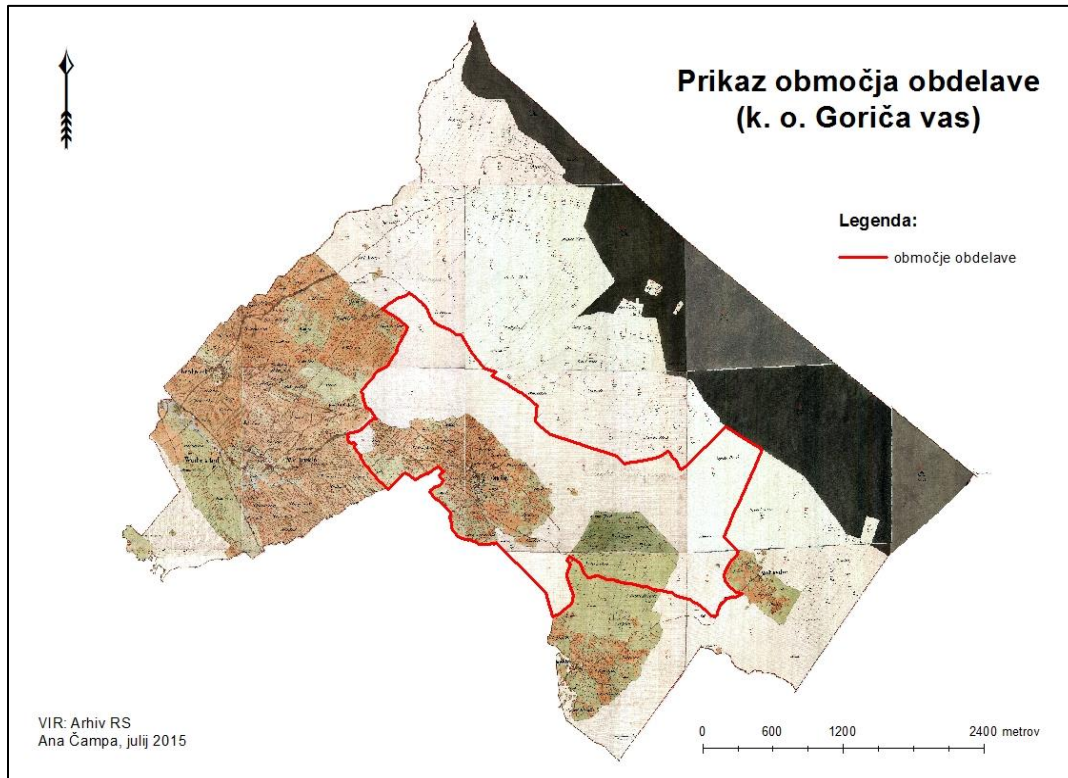
Tudi določitev rabe ni potekala brez težav. V veliko pomoč so bili katastrski načrti, saj so parcele obarvane glede na rabo, priročno je bilo tudi dejstvo, da raba na tem območju ni bila preveč raznolika. Glavnino rabe so predstavljale njive in travniki, nekaj je bilo travnikov z grmovjem, srenjskih (skupnih) pašnikov, sadovnjakov, zelenjavnih vrtov. Rabo smo preverili na katastrskem načrtu, ob morebitnem neujemanju smo izbrali stanje na načrtu.

3.3.2 Priprava podatkov današnjega katastra

Podatke današnjega katastra smo pridobili na Geodetski upravi Republike Slovenije (GURS). Vsebina je podana kot zemljiško katastrski prikaz (ZKP) v vektorski obliki. Prikazuje stanje na dan 2. 6. 2015. Ker se raba od 1. 1. 2014 v katastru ne vodi več, smo podatke dejanske rabe pridobili na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Prikazano je stanje na dan 30. 6. 2015.

3.3.3 Določitev območja obdelave

Območje obdelave leži na južnem in osrednjem delu k. o. Goriča vas (slika 8). Določiti smo ga skušali čim bolj zaokroženo, pri čemer smo upoštevali zaključena območja ledin. Njegova površina obsega 4.077.027 m² oziroma 407 ha.

Slika 8: Območje obdelave znotraj k. o. Goriča vas (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).

3.3.4 Prostorske analize

Prostorske analize lahko v splošnem definiramo kot: »Postopke, s pomočjo katerih obdelujemo prostorske podatke in ustvarjamo nove podatke oziroma posredno informacije. Cilj je s pomočjo analitičnih postopkov nad podatki ustvariti novo predstavitev, interpretacijo in znanje, ki ga podajajo prostorske informacije« (Šumrada, 2005, str. 157).

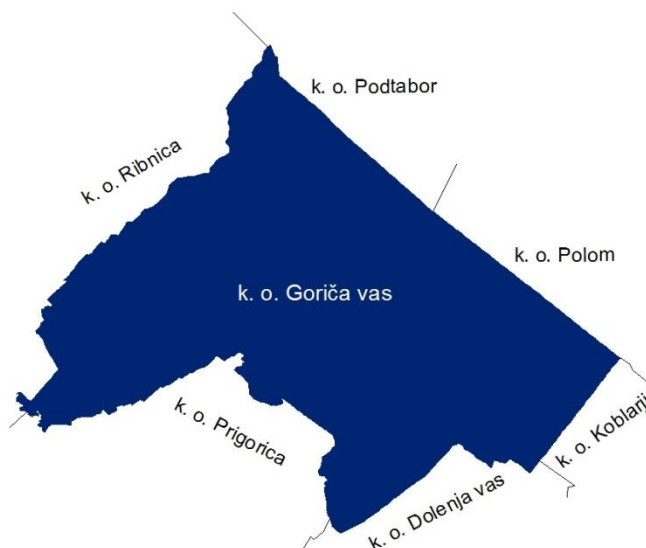
Priprava podatkov za izvedbo analiz je bila že opisana. Med seboj smo primerjali današnje stanje in stanje v času franciscejskega katastra glede meje k. o., parcelne strukture, rabe ter lastniške strukture. Prikazana so tudi območja ledin, to so zaključene enote, znotraj katerih se je izmera izvršila. Rezultati so predstavljeni grafično na kartah in numerično v preglednicah.

4 REZULTATI IN DISKUSIJA

V tem poglavju so opisane izvedene prostorske analize in njihovi rezultati. Izhodišče za izvedbo le-teh so predstavljali podatki franciscejskega in današnjega katastra ter podatki dejanske rabe. Posamično, torej po podpoglavjih, smo analizirali spremembo meje k. o. Goriča vas, ledinsko sestavo, posestno strukturo, parcelno strukturo in primerjali rabo zemljišč. Kot posebnost smo v enem izmed podpoglavij opisali srenjske pašnike.

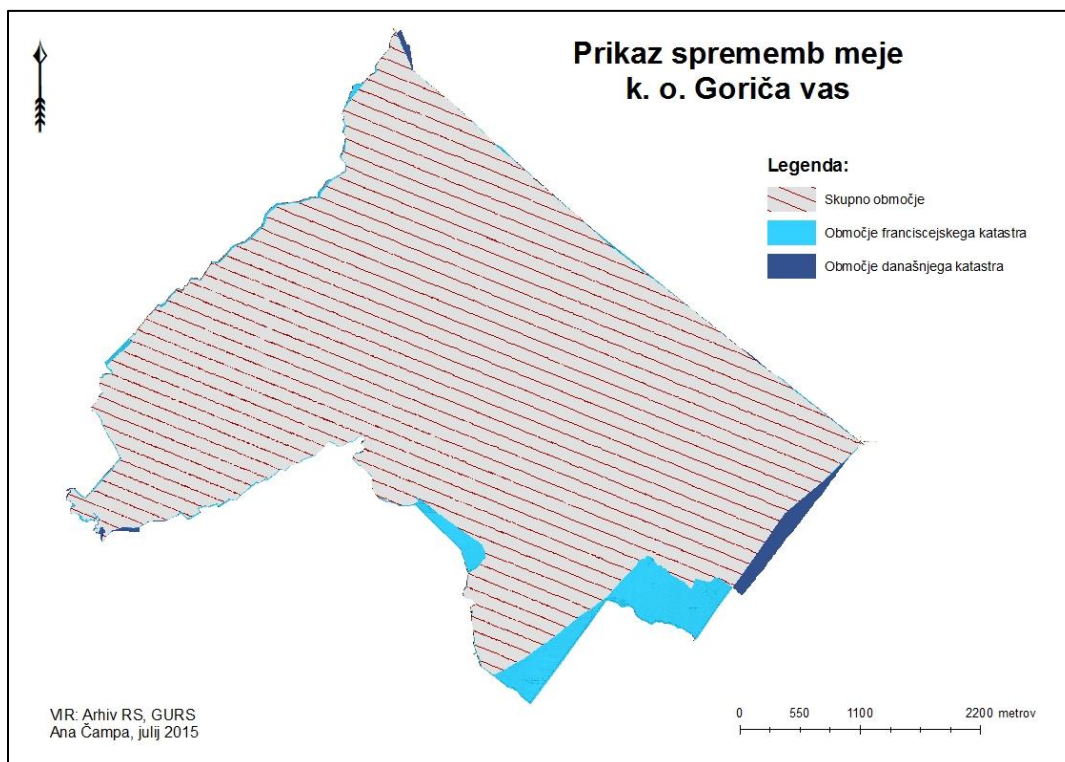
4.1 Analiza sprememb meje k. o. Goriča vas

Današnja k. o. Goriča vas meji na sledeče k. o.: Ribnica (nem. *Reifnitz*), Podtabor (nem. *Podtabor*), Polom (nem. *Ebenthal*), Koblarji (nem. *Koflern*), Dolenja vas (nem. *Niederdorf*) in Prigorica (nem. *Büchelsdorf*) (slika 9). Sosednje katastrske občine so se ohranile še iz časa franciscejskega katastra. Vse so spadale pod Novomeško kresijo, imele so le različno pripadnost okrožjem: Turjak (nem. *Auersperg*), Kočevje (nem. *Gottschee*) in Ribnica (nem. *Reifnitz*).

Slika 9: Prikaz sosednjih k. o. (Vir: PISO, GURS; lasten prikaz).

V času franciscejskega katastra je bila obravnavana k. o. večja kot danes. Spadala je pod kresijo Novo mesto, okraj Ribnica. Meja se sicer ni veliko spremenila, največ sprememb je bilo na južnem delu (slika 10). Tam danes poteka meja s k. o. Prigorica in k. o. Dolenja vas. Te parcele so včasih služile kot skupni pašniki, porasli z grmovjem.

Slika 10: Prikaz sprememb poteka meje k. o. iz franciscejskega in današnjega katastra (Vir: Arhiv RS, GURS; lasten prikaz).

Površine so izračunane iz grafičnih podatkov (preglednica 1). V opisnih podatkih je za franciscejski kataster navedena skupna površina 3420 Joch, kar je enako $19.680.868 \text{ m}^2$ (Einheiten-umrechnen.de, 2015).

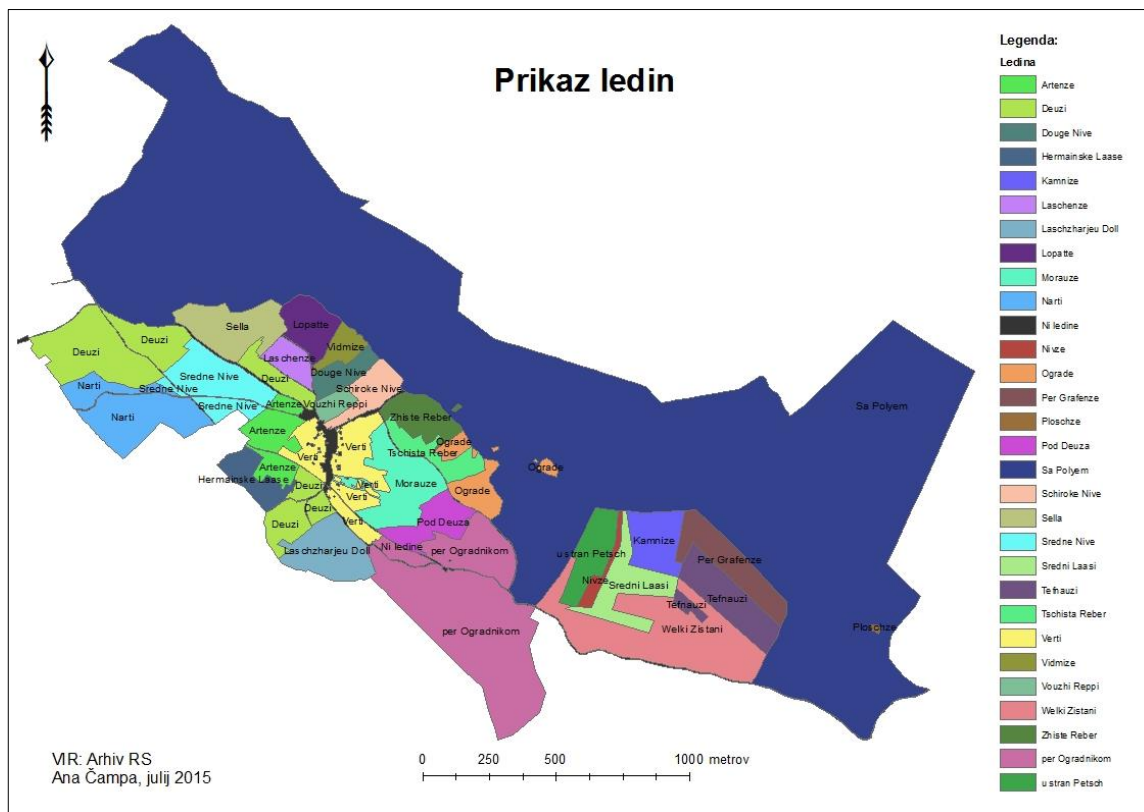
Preglednica 1: Primerjava površin območij.

Območje [m^2]	Franciscejski kataster	Današnji kataster	Skupaj (po preseku)
		19.545.457	18.836.012
Razlika od preseka [m^2]	924.144	214.699	

Območje, ki je skupno tako franciscejskemu kot današnjemu katastru (slika 10), smo določili z orodjem za določitev preseka (angl. *Intersect*). Od površine skupnega območja se franciscejski kataster razlikuje za približno 92 ha, okoli 21 ha znaša razlika za današnji kataster. Medsebojna razlika površin obeh katastrov znaša 709.445 m^2 .

4.2 Analiza ledin

Pri izdelavi franciscejskega katastra so ledine služile za organizacijo izmere. Ena ledina je pomenila območje izvedene izmere, ki je imelo primerljivo položajno natančnost. Iz katastrskih načrtov je razvidno, da so bile parcelne številke dodeljene v nekem zaporedju znotraj takega zaključenega območja. Ceste in stavbne parcele niso bile vključene v ledine. Predvidevamo, da je število ledin odvisno od sestave in količine parcel, saj je na obravnavanem območju gostota le-teh zelo velika, ter od reliefa (slika 11).

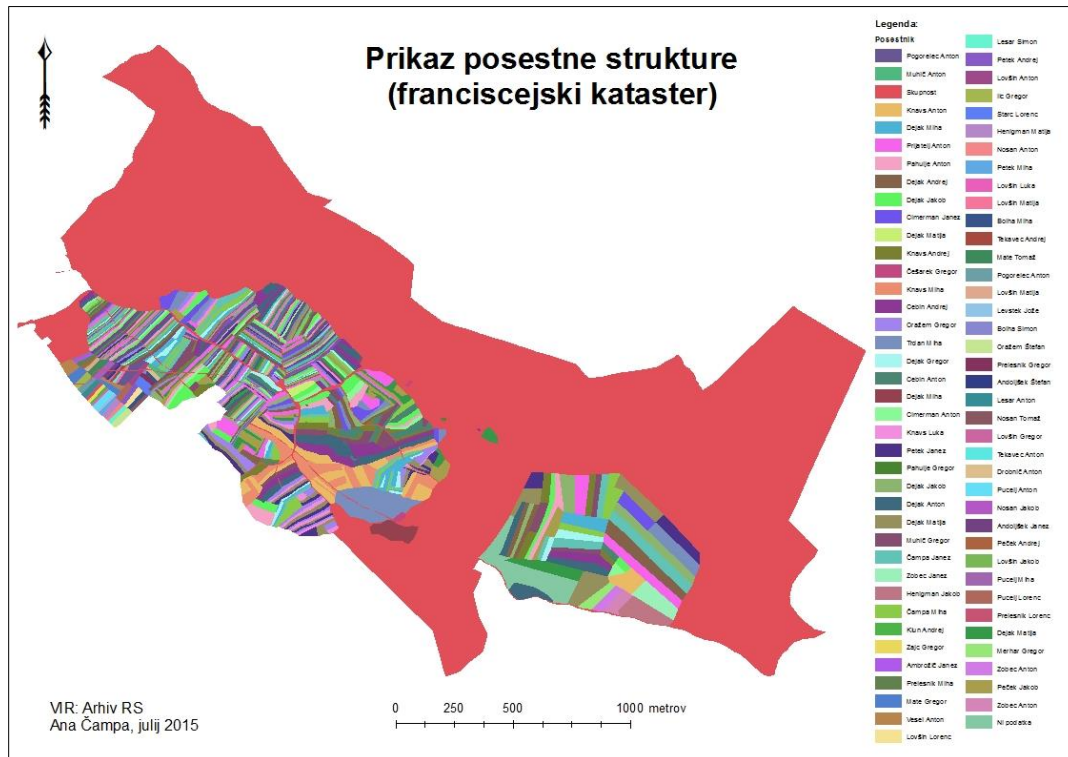

Slika 11: Delitev obravnavanega območja na ledine (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).

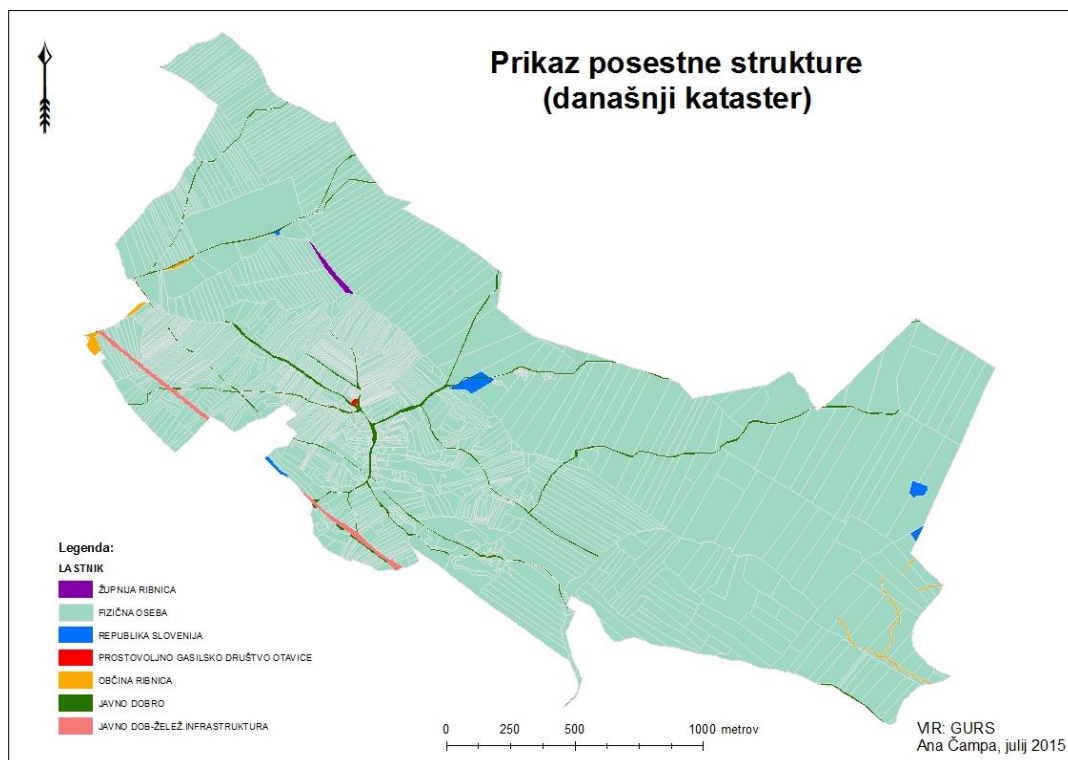
Večina ledinskih imen se je ohranila do danes, saj sestavljajo besednjak ljudi na tem območju. Podrobnejši grafični prikaz je v prilogi B.

4.3 Analiza posestne strukture

V analizo posestne strukture so vzete le zemljiške parcele, stavbne niso upošteevane. Primerjavo smo izvedli na prej določenem območju obravnave. Med seboj smo primerjali lastnike, zapisane v opisnem delu franciscejskega katastra iz leta 1823 (slika 12) in lastnike v bazi podatkov katastra iz leta 2015 (slika 13). V zemljiški knjigi so zapisane vse pravice in pravna dejstva, vendar lastninske pravice za naše potrebe tam nismo preverjali. Zaradi varovanja osebnih podatkov imena in priimki današnjih lastnikov niso zapisani, združili smo jih v kategorijo fizične osebe. V prilogi C in prilogi D je posestna sestava podrobneje prikazana.

Slika 12: Prikaz posestne strukture za leto 1823 (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).

Slika 13: Prikaz posestne strukture leta 2015 (Vir: GURS; lasten prikaz).

Lastniška razmerja so prikazana s površino in deležem na obravnavanem območju, posebej za franciscejski kataster (preglednica 2) in današnji kataster (preglednica 3).

Preglednica 2: Pregled lastnikov v franciscejskem katastru (1823).

	Število parcel	Površina [m ²]	Delež [%]
Fizične osebe	1305	1.389.722	34,0
Skupnost	12	2.653.427	64,9
Ni podatka	4	44.778	1,1
Skupaj	1321	4.087.927	100,0

Preglednica 3: Pregled lastnikov v aktualnem katastru (2015).

	Število parcel	Površina [m ²]	Delež [%]
Fizične osebe	1593	3.877.452	97,7
Prostovoljno gasilsko društvo Otavice	2	465	0,01
Župnija Ribnica	1	4629	0,1
Občina Ribnica	13	9233	0,2
Javno dobro	28	49.771	1,3
Javno dobro - železnica	3	15.467	0,4
Republika Slovenija	7	13.309	0,3
Skupaj	1647	3.970.326	100,0

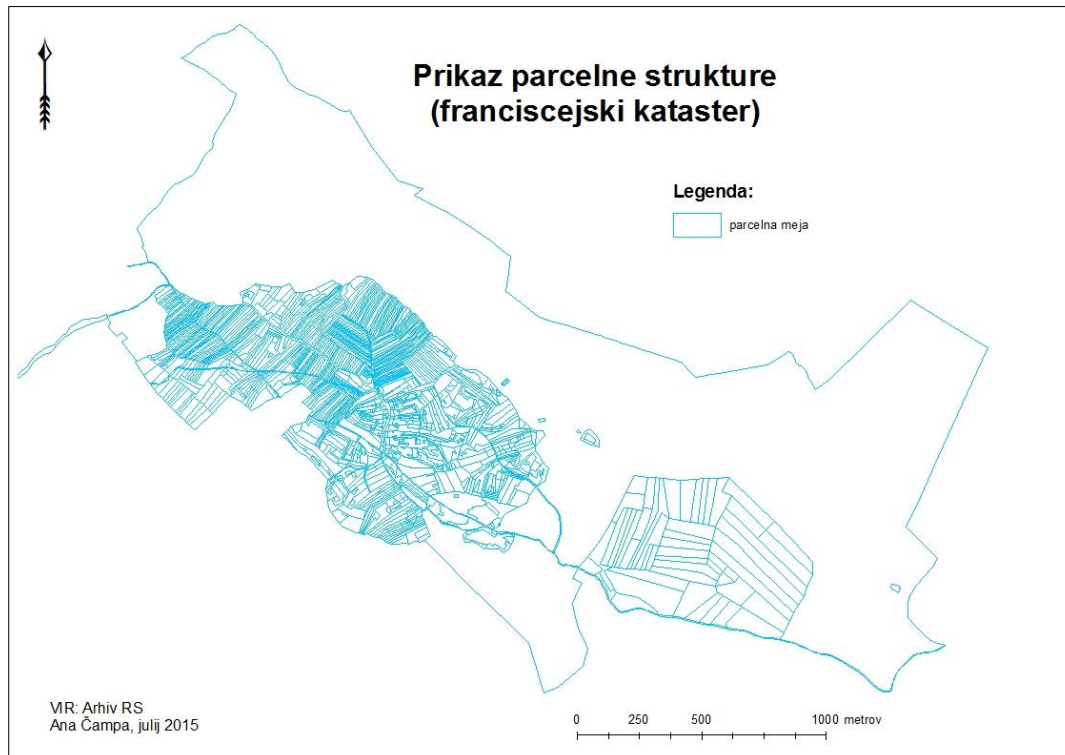
Za izbrano območje obravnave je v času franciscejskega katastra obstajalo 1321 parcel in 77 fizičnih lastnikov, skupnost in neznani lastniki. Danes je na istem območju število parcel naraslo na 1593, te so razporejene med 185 lastnikov, ki so fizične osebe, in ostalih 6 lastnikov.

Iz preglednic je razvidno, da je na obravnavanem območju, včasih imela večinsko lastništvo skupnost, in sicer kar 64,9 %. Fizične osebe so imele lastniški delež v višini 34 %. Zaradi manjkajočega lista v seznamu zemljiških parcel, nismo mogli določiti lastništvo za 1,1 % parcel.

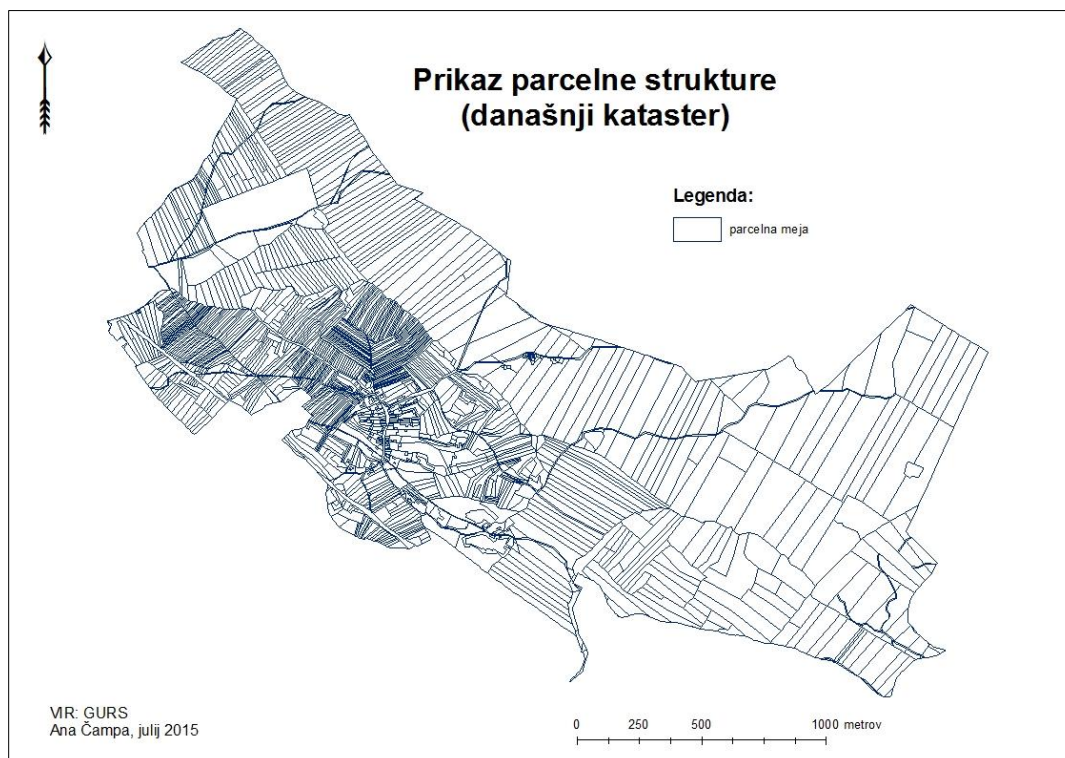
Po podatkih današnjega katastra prevladujejo parcele v lasti zasebnikov, le dobra 2 % skupno predstavljajo pravne osebe: Župnija Ribnica, Republika Slovenija, Občina Ribnica, Prostovoljno gasilsko društvo Otavice, javno dobro in javno dobro-železniška infrastruktura.

4.4 Primerjalna analiza sprememb parcelne strukture

Tukaj smo primerjali strukturo parcel v obeh katastrih (slika 14, slika 15). Že v času franciscejskega katastra so bile parcele zelo razdrobljene, oblikovane so bile ozko in dolgo. Izjema so bile velike parcele, ki so služile kot skupni pašnik za celotno skupnost.

Slika 14: Prikaz parcelne strukture franciscejskega katastra (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).

Slika 15: Prikaz parcelne strukture današnjega katastra (Vir: GURS; lasten prikaz).

V bližnji okolici naselja ni prišlo do velikih sprememb parcelnih mej in strukture kmetijskih zemljišč. Izjema so posesti v skupni lasti (npr. skupni pašniki), ki so danes prav tako razdrobljene na manjše, ozke in dolge parcele. Znotraj naselja je moč opaziti večje število pozidanih parcel. Na jugovzhodnem delu k. o. danes poteka železnica, ki je prekinila nekatere cestne povezave, ni pa bistveno vplivala na strukturo parcel, ki jih je prečkala. Drugih večjih infrastrukturnih posegov na tem območju ni bilo. Iz

primerjave kart je razvidno, da je danes mnogo večja razvejanost poljskih in gozdnih poti, glavna cestna povezava do Ribnice ima drugačen potek kot 200 let nazaj. Podrobneje je parcelna struktura prikazana v prilogi E in prilogi F.

Preglednica 4: Primerjava površin parcel.

	Število parcel	Najmanjša površina [m ²]	Največja površina [m ²]	Povprečna površina [m ²]	Vsota površin [m ²]
Franciscejski kataster	1321	12	2.381.836	3095	4.087.927
Današnji kataster	1703	1*	71.030	2331	3.969.821
Razlika	382	11	2.310.806	764	118.106

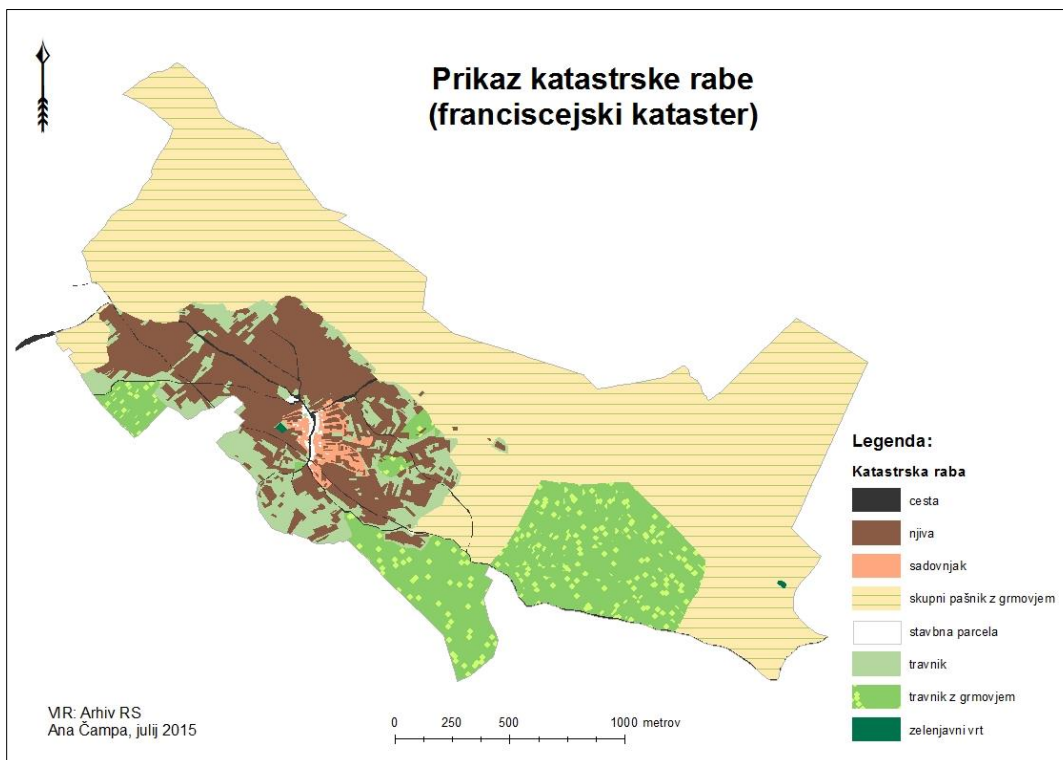
* Grafična površina

Število parcel se je na obravnavanem območju iz 1321 v franciscejskem katastru, povečalo za 382 in tako po podatkih današnjega katastra znaša skupaj 1703 parcel (preglednica 4). V primerjavo površin so zajete tudi stavbne parcele. Razlogi za povečanje so lahko dedovanje, delitev, prodaja ipd. Prevladujoč vpliv ima zagotovo kasnejša razdelitev parcel, ki so bile v skupni lasti, na posamezne lastnike. Veliko več je danes tudi pozidanih parcel. Omeniti velja, da je bila že v drugi polovici 19. stoletja ukinjena ločena oštevilčba za stavbne in zemljiške parcele, vendar so se posebne številke za stavbne parcele ohranile v zemljiškem katastru (sistem oštevilčevanja). Povprečna površina se med enim in drugim katastrom razlikuje za 764 m². V povprečju so bile parcele franciscejskega katastra večje, razlog za to je v večji razdrobljenosti parcel danes. Tudi največja površina parcele je bila leta 1823 kar 33-krat večja od največje površine v današnjem katastru. V današnjem času ima najmanjša parcela velikost (grafična površina) 1 m², včasih je imela najmanj 12 m².

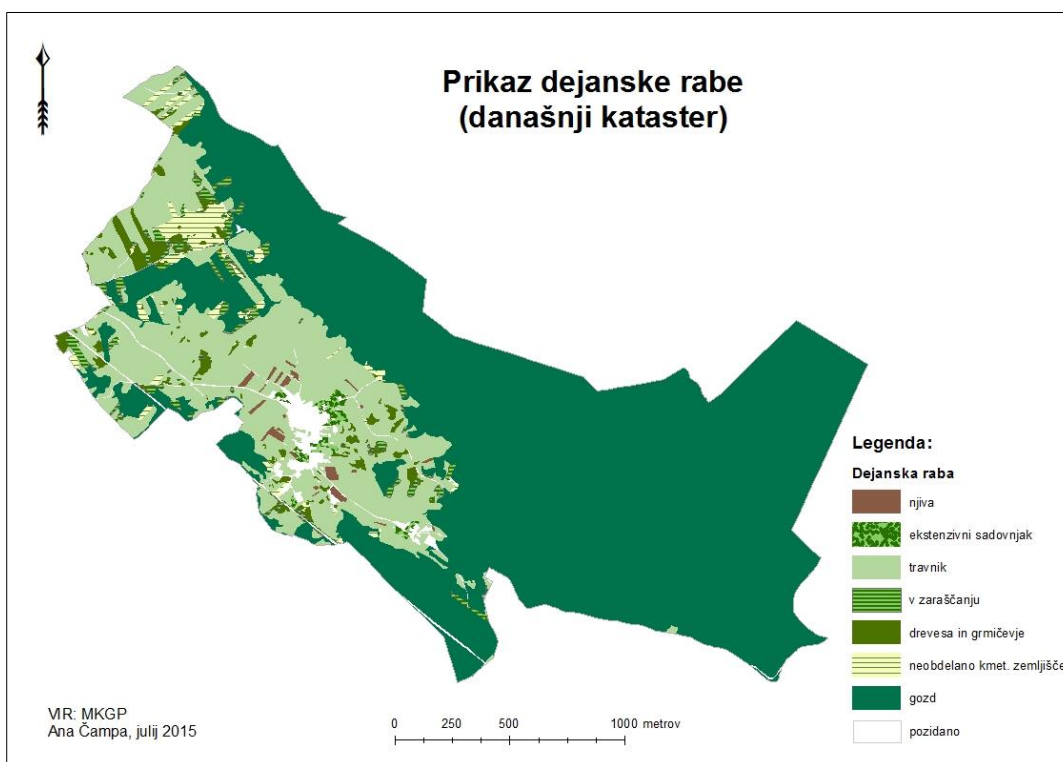
4.5 Primerjalna analiza spremembe rabe zemljišč

Vodenje katastrske kulture je geodetska uprava ukinila 1. 1. 2014. Posledično opisni del podatkovnega sloja ZKP ne vsebuje podatkov današnje rabe zemljišč. Primerjalno analizo smo zato izvedli med katastrsko rabo franciscejskega katastra in podatki evidence dejanske rabe zemljišč. Podatke slednje smo pridobili na MKGP.

Namen tovrstne analize je bil ugotoviti obseg sprememb rabe zemljišč v obdobju preteklih dveh stoletij.

Slika 16: Prikaz rabe v času franciscejskega katastra (Vir: Arhiv RS; lasten prikaz).

Slika 17: Prikaz rabe v današnjem katastru (Vir: MKGP; lasten prikaz).

Sprememba rabe je enormna in zajema vse vrste, ne glede na to, da gre za relativno majhno območje obravnave (slika 16, slika 17). Rabo smo med seboj primerjali glede na površine posamezne rabe leta 1823 (preglednica 5) in danes (preglednica 6). Najbolj izrazit proces je zaraščanje, kajti gozd je danes na območju vseh nekdanjih pašnikov. Najbližjo okolico vasi so nekdanj zavzemali sadovnjaki, njive in ponekod travniki. Sledile so velike parcele skupnih pašnikov in ne nazadnje gozd, ki pa ga na našem

obravnavanem območju, za časa franciscejskega katastra, ni bilo. Nekdanje sadovnjake so danes nadomestili stanovanjski in pomožni objekti z vmesno nasaditvijo sadnih dreves. Razvidna je tudi opustitev kmetijstva, saj je obseg njiv zmanjšan za približno 56 ha, kar pomeni za 96,8 % manj njivskih površin kot v začetku 19.stoletja.

Preglednica 5: Predstavitev katastrske rabe franciscejskega katastra po površinah.

Franciscejski kataster (1823)				
Katastrska raba	Površina [m²]	Povprečna površina [m²]	Delež [%]	Število parcel
Njiva	580.115	746	14,2	778
Travnik	279.454	810	6,8	345
Cesta	44.778	7463	1,1	6
Stavbna parcela	9521	156	0,2	61
Sadovnjak	38.706	1489	0,9	26
Skupni pašnik z grmovjem	2.455.479	818.493	60,1	3
Travnik z grmovjem	677.664	6915	16,6	98
Zelenjavni vrt	2209	552	0,1	4

Preglednica 6: Predstavitev dejanske rabe (2015) po površinah.

Podatki za leto 2015				
Dejanska raba	Površina [m²]	Povprečna površina [m²]	Delež [%]	Število parcel
Njiva	18.372	735	0,5	25
Ekstenzivni sadovnjak	21.587	2159	0,5	10
Travnik	924.000	17.434	22,7	53
V zaraščanju	70.286	890	1,7	79
Drevesa in grmičevje	84.771	942	2,1	90
Neobdelano kmetijsko zemljišče	77.994	1500	1,9	52
Gozd	2.792.106	93.070	68,5	30
Pozidano	87.910	2093	2,2	42

V času nastanka franciscejskega katastra so na obravnavanem območju prevladovali skupni pašniki z grmovjem s skupnim deležem okoli 60 %, ti so imeli tudi največjo povprečno površino. Skupni pašniki so bili v lasti skupnosti Ribnica in so jih lahko uporabljale okoliške vasi, ki so imele do njih dostop. Sledili so jim travniki z grmovjem in njive z deležem okoli 15 %. Kljub temu pa vidimo, da je bila številčnost njivskih parcel daleč največja, kar je posledica razdrobljenosti. Najmanjšo površino so zavzele stavbne parcele in zelenjavni vrtovi.

Če pogledamo podatke dejanske rabe za leto 2015, vidimo, da se je delež gozda z 0 % dvignil na 68,5 %, velja za območje analize. Sledijo travniki, katerih delež se je povečal za približno 16 %, največkrat na račun opuščanja obdelovanja zemlje oziroma njivskih površin. Znotraj naselja se je pričakovano povečala tudi pozidava, saj se je območje vasi razširilo, večja je razvejanost cest, zgrajena je bila tudi železnica.

Površine so za katastrsko rabo izračunane iz grafike, ker so za dejansko rabo prevzete iz uradnih evidenc, lahko pride do odstopanja pri končni vrednosti površin. Podrobnejše razlike v rabi so vidne na prilogi G in prilogi H.

4.6 Srenjski pašniki

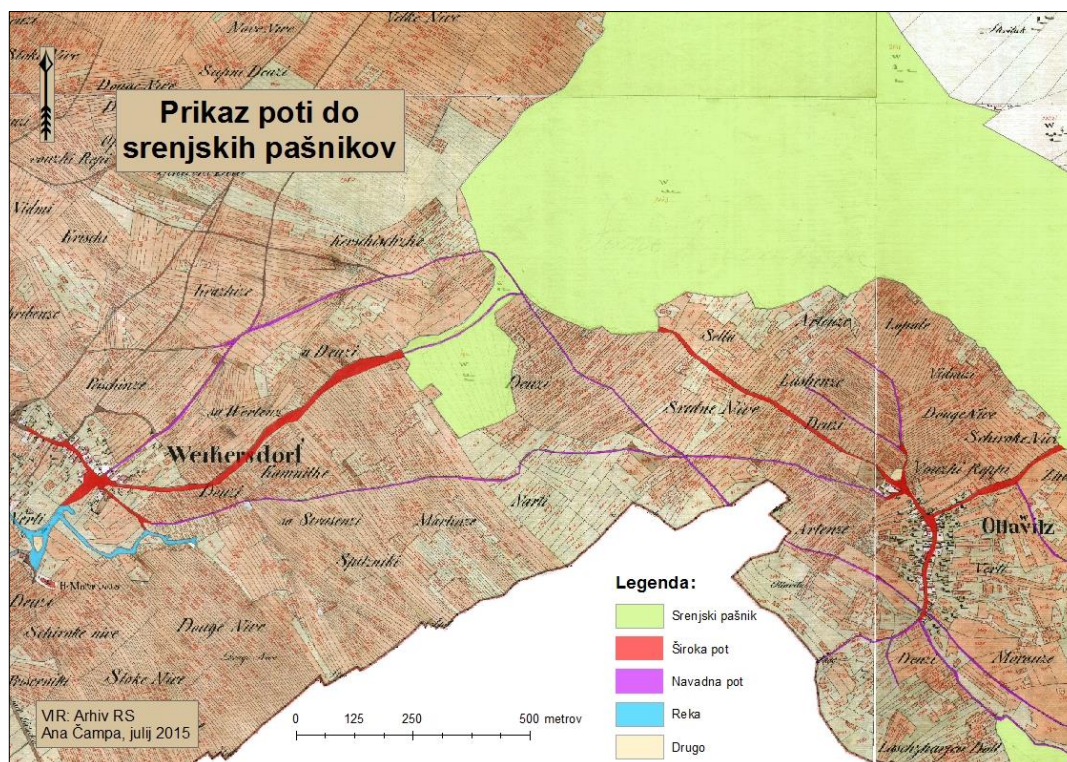
Enote agrarne posesti delimo na dele v souporabi (kolektivna posest) in dele v posamični rabi (individualna posest). Kolektivna posest je definirana kot agrarno proizvodno sredstvo, ki jo uporablja več gospodarstev hkrati, za individualno posest velja, da jo uporablja vsaka enota zase. Meja med njima ni vedno lahko določljiva. Skupna raba zemlje je prevladovala v predfevdalni dobi, ko je bilo, zaradi načina obdelave zemlje, potrebno skupinsko delo. Gozd in pašniki so sestavljali kolektivne posesti, medtem ko so poljedelstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo tvorili individualne posesti (Blaznik, Grafenauer in Vilfan, 1970).

Z opuščanjem skupnega uživanja obdelovalne zemlje so se izoblikovale drugačne vrste zemljišč. Najpogostejše so bila skupnemu uživanju dodeljena slabša zemljišča v bližini vasi, kjer so kmetje vsakodnevno pasli živino, ki se je čez noč vračala domov. Če so bile površine porasle z grmičevjem, so služile tudi nabiranju dračja ali manjši sečnji. Do take vrste zemlje so bili upravičeni vsi vaščani (Blaznik, 1970).

Pravi skupni pašniki, ki so služili izrecno paši, so bili neposredno v bližini naselij. Kakovost zemlje ni bila nujno slabša od obdelovalne, bolj je bila neustrezna zaradi prevelike oddaljenosti ali neustrezne kakovosti tal (Blaznik, 1970).

V obdobju med 13. in 15. stoletjem, ko so bila območja srenjskih pašnikov čedalje bolj gospodarsko pomembna, je prihajalo do vse več sporov, saj so gospodstva želela izpodriniti kmete. Spori so se pojavili tudi v odnosih znotraj različnih gospodstev in med samimi kmeti. Pojavila se je težnja o odmeri uživalnih pravic. Država je od srede 18. stoletja dalje izdala vrsto ukrepov, ki so bili namenjeni izboljšanju načina uporabe srenjske zemlje. Patenti in uredbe so razdelili vse pašniške površine, izjema so bili pašniki v bližini naselij, ki so bili namenjeni zgolj paši ovac in deloma konj. Marčna revolucija leta 1848 je sprožila tudi vprašanje urejanja služnosti. Zemljiškim gospodstvom je patent iz leta 1853 določal, da morajo služnosti prenehati tudi na način, da zemljišča odstopijo kmečkim upravičencem. Mnogo je bilo primerov, ko so gozd individualno razdelili, za pašnike pa je veljalo skupno uživanje. Srenjska zemlja je tako po padcu zopet postopoma narasla (Blaznik, 1970).

Na pašniških površinah in v gozdovih so bile služnosti najpogostejše. Lastninska pravica je bila med skupnimi kmečkimi zemljišči in zemljišči zemljiških gospodov, obremenjenimi s služnostjo, težko določljiva, zato so se zemljišča s služnostjo smatrala kot občinsko premoženje. Skupna zemljišča tudi niso imela urejenega pravnega statusa (Kačičnik Gabrič, 2014). To kaže tudi primer skupnih pašnikov na obravnavanem območju.

Slika 18: Prikaz poti, po katerih so kmetje gnali živino na skupne pašnike (Vir: Arhiv RS, lasten prikaz).

Na podlagi franciscejskega katastra smo za izbran odsek vektorizirali poti, območja srenjskih pašnikov in del reke Bistrice (slika 18). V prilogi I je podrobnejši grafični prikaz. S karte je razvidno, da so bile poti kategorizirane glede na širino. Ožje poti so bile namenjene povezavi med naselji oziroma dostopu do polj in so označene z vijolično barvo, širše, označene z rdečo barvo, so kmetje uporabljali za živino, ki so jo gnali na območja skupnih pašnikov. Povprečna vrednost širine takih poti se giblje okoli 14 m, na najširšem delu znaša njihova širina 26 m. Navadne oziroma običajne poti so v povprečju široke 4 m. Vse meritve so bile izvedene v grafiki, zato so vrednosti zgolj približne.

Slika 19: Satelitski posnetek današnjega stanja (Vir: PISO).

Poti, po katerih so včasih dostopali do skupnih pašnikov, danes niso več v pogosti rabi, imajo status poljskih poti in so namenjene predvsem dostopu do travnikov oziroma obdelovalnih površin. V naravi so še vedno izrazito vidne (slika 19). Območje, ki je na sliki 19 označeno z rdečo puščico, prikazuje

slika 20. Včasih so bile poti »ograjene« z večjimi kamni, ki so preprečevali pobeg živine, nekateri so se ohranili do danes.

Skupni oziroma srenjski pašniki so bili v lasti skupnosti, uporabljalo jih je več vasi skupaj. Vendar takih pašnikov ni bilo veliko, večina drugih pašniških površin je bila v lasti posameznikov. Grobo jih lahko uvrstimo na podlagi obsega območja, saj je bila parcela skupnega pašnika večja kot parcela v lasti posameznika. Pašniki so razmejevali območje med njivskimi površinami in gozdom, pri čemer so skupinski pašniki zavzemali območje bližje vasem, sledilo je območje pašnikov v lasti posameznega posestnika. Danes je to območje večinoma poraslo z gozdom ali grmičevjem. Pot za pregon živine od Goriče vasi do skupnega pašnika je prekinila železnica leta 1893.

Slika 20: Potek poti v naravi (Vir: lasten arhiv).

4.7 Diskusija

Rekonstruiran prostor iz časa franciscejskega katastra je omogočil izvedbo primerjav z današnjim stanjem. Analize so zajemale posestno in parcelno strukturo ter rabo, izvedli smo jih na izbranem območju znotraj k. o. Goriča vas. Njihov namen je bil potrditev ali zavrnitev hipotez, postavljenih v uvodnem delu.

Trditev, da je v obravnavanem obdobju prišlo do veliko sprememb pri parcelni in posestni strukturi, lahko potrdimo.

Analizo parcelne in posestne strukture smo izvedli ločeno, ker sta med seboj tesno povezani, povzročijo spremembe pri eni vpliv tudi na drugo. Iz analize parcelne strukture smo ugotovili, da se je največ sprememb zgodilo znotraj naselja Otavice in na parcelah, kjer so nekoč bili skupni pašniki. Grafična primerjava je izvedena na podlagi slike 12 in slike 13, kjer posamezna karta predstavlja parcelno stanje za posamezno časovno obdobje. Zaradi večje razdrobljenosti parcel je danes posledično njihova povprečna velikost manjša kot tista v letu 1823. Povečanje števila prebivalstva in njegova zgostitev je pomenila večje število pozidanih parcel. Pašniki na obrobju vasi so nekoč predstavljali velike parcele z ogromno površine v lasti skupnosti, kasneje so se ta območja razdelila med več posameznikov. Pri analizi posestne strukture so ravno te delitve skupnih površin povzročile

velike spremembe. Danes je večina parcel v imetju zasebnikov, ki jih je na istem območju skoraj 3-krat več kot včasih, od teh jih nekaj živi tudi v tujini. Nekateri priimki so se ohranili do danes, zato sklepamo, da lastništvo takih parcel ostaja v družini, nekaj priimkov ne obstaja več, veliko jih je na obravnavanem območju novih.

Trditev, da se je v obravnavanem obdobju raba prostora korenito spremenila, opuščanje kmetijstva in zaraščanje površin je v porastu, lahko potrdimo.

Analiza je bila izvedena na podlagi primerjave katastrske rabe franciscejskega katastra in podatkov evidence dejanske rabe danes. Tako smo lahko obravnavali spremembe, ki so se zgodile v dveh stoletjih. Grafična primerjava med sliko 16 in sliko 17 pokaže obseg zaraščanja in opustitev njivskih površin. Nekoč skupne pašnike in travnike z grmovjem danes pokriva gozd, ki na obravnavanem območju obsega skoraj 70 % površja. Na istem območju včasih gozda ni bilo, saj je bil prostor bolj intenzivno obdelan. Obdelovalne površine so včasih predstavljale 58,0 ha območja, danes se je njihov obseg zmanjšal za 96,8 % in pokrivajo le še 1,8 ha. Predvidevamo, da je povečan delež travnikov prav tako posledica opuščanja obdelovanja zemlje. K opuščanju kmetijstva je veliko pripomoglo dejstvo, da prebivalci hodijo v službe, saj včasih tega ni bilo in so ljudje za preživetje obdelovali zemljo ter vzrejali živino.

5 ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi smo obravnavali operat franciscejskega katastra in prikazali njegovo uporabnost za izvedbo primerjav podatkov s podatki današnjega katastra. Tako smo analizirali spremembo meje k. o. Goriča vas, strukturo ledin, posestno in parcelno strukturo ter rabo zemljišč. Na izbranem območju obravnave smo uporabili dva različna časovna okvirja. Prvi je bil začetek 19. stoletja, kjer smo uporabili podatke franciscejskega katastra za Kranjsko iz leta 1823, drugi pa se nanaša na današnje stanje, kjer smo uporabili današnje podatke zemljiškega katastra in evidence dejanske rabe. Med izdelavo diplomske naloge smo preučevali arhivska gradiva in se seznanili z vsebino podatkov, ki jih nudijo današnji kataster in sorodne evidence.

Operat franciscejskega katastra hrani Arhiv Republike Slovenije, kjer smo pridobili podatke v digitalizirani rastrski obliki. Grafični del, to je katastrske načrte, smo georeferencirali in vektorizirali. Opisni del smo sprva prepisali v preglednico, nato smo podatke preko identifikacijskih ključev združili z grafičnimi podatki. Tako smo podatke pripravili za nadaljnje primerjave. Pri tem nismo imeli večjih težav, saj so podatki urejeni sistematično. Manjšo oviro sta predstavljala pisava gotica in starost podatkov, saj so bili nekateri zapisi rahlo zabrisani in tako težje čitljivi.

Ker smo želeli prostor primerjati v dveh različnih časovnih obdobjih, smo potrebovali še podatke današnjega katastra, ki smo jih pridobili pri Geodetski upravi Republike Slovenije. Podatke dejanske rabe smo dobili na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Podatki so že bili v vektorski obliki, zato jih ni bilo treba posebej urejati.

Celotna površina k. o. Goriča vas je v času franciscejskega katastra obsegala 19.680.868 m². Območje izvajanja analiz smo zaradi velikega števila podatkov omejili na 4.077.027 m². To predstavlja slabih 21 % celotnega območja k. o. Goriča vas. Prostorske analize smo izvedli na območju, ki je skupno za oba katastra (nekdanja in današnja katastrska občina – meje so se namreč nekoliko spremenile). Poudarek je bil na spremembi posestne in parcelne strukture ter na primerjavi sprememb rabe. Pri analizi posestne strukture smo prišli do ugotovitve, da se je število parcel v 200-ih letih povečalo, njihova povprečna površina se je zato zmanjšala. Oblika parcel se je po večini ohranila do danes, izjema so nekoč skupne parcele, ki so danes razdeljene in v lasti posameznikov. Zaradi postopka komasacije, ki je v teku, lahko pričakujemo bistveno spremembo v obliki parcel in poteku poljskih poti na komasacijskem območju. Znotraj naselja je danes opaziti večje število pozidanih parcel glede na stanje na začetku 19. stoletja. To je imelo tudi vpliv na posestno strukturo, saj je lastnikov na istem območju skoraj 3-krat več. Danes je glavnina posesti v zasebni lasti, nekoč je bila večinska lastnica skupnost.

Za primerjavo rabe smo poleg podatkov o katastrski rabi iz franciscejskega katastra uporabili še podatke o dejanski rabi kmetijskega ministrstva. Katastrska raba današnjega katastra je vsebovala pomanjkljive podatke, saj je njeno vodenje Geodetska uprava Republike Slovenije ukinila z začetkom leta 2014, zato te analize nismo izvedli. S primerjavo katastrske rabe iz leta 1823 in dejanske rabe za leto 2015 smo za študijsko območje ugotovili, da je v porastu opuščanje obdelovalnih površin in posledično obsežno zaraščanje njivskih in travniških površin.

Za konec lahko izpostavimo, da je bil franciscejski kataster sistematično zasnovan in voden, tako še danes omogoča izvedbo različnih analiz ter primerjavo z današnjim stanjem zemljišč. Glede na tehnike merjenja in razpoložljiv instrumentarij lahko danes seveda bolj učinkovito zajemamo prostorske podatke, tudi na način, da zagotavljamo bolj kakovostne in zanesljive podatke, vendar je za to treba osnovati dobre sistemske rešitve.

VIRI

Arhiv Republike Slovenije. 2015.

<http://arsq.gov.si/Query/detail.aspx?ID=23253> (Pridobljeno 8. 7. 2015.)

Blaznik, P., Grafenauer, B., Kos, M., Vilfan, S., Zwitter, F., Žontar, J. 1970. Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog: 1. zvezek: Agrarno gospodarstvo. Ljubljana, Državna založba Slovenije: str. 147–160.

Einheiten-umrechnen.de. 2005–2015.

<http://www.einheiten-umrechnen.de/einheiten-rechner.php?typ=flaeche> (Pridobljeno 16. 7. 2015.)

Kačičnik Gabrič, A. 2014. »To smemo že tako dolgo«. Kmečke služnosti in njihova odprava. Ljubljana, Inštitut za novejšo zgodovino: 446 str.

Levičar, P., 2014. Analiza izvornih podatkov zemljiškega katastra v izbrani katastrski občini MO Novo mesto. Diplomski naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 30 str.

Liseč, A., 2014. Predavanja in zapiski iz predavanj pri predmetu Evidence in katastru nepremičnin.

Merlin, D., 2013. Analiza sprememb v prostoru na osnovi arhivskih gradiv franciscejskega katastra za Kranjsko. Diplomski naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 33 str.

Mlakar, G. 1986. Kataster 1. Zemljiški kataster in zemljiška knjiga. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije: 141 str.

Prostorski informacijski sistem občin. 2015.

<http://www.geoprostor.net/piso/ewmap.asp?obcina=RIBNICA> (Pridobljeno 16. 7. 2015.)

Prostorski informacijski sistem občin. 2015.

<http://www.geoprostor.net/piso/ewmap.asp?obcina=RIBNICA> (Pridobljeno 19. 8. 2015.)

Šumrada, R. 2005. Strukture podatkov in prostorske analize. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 284 str.

Verderber, D. 2013. Študija možnosti uporabe arhivskih gradiv franciscejskega katastra za analizo sprememb v prostoru. Diplomski naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 56 str.

Wikipedia. 2014.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Mala_gora (Pridobljeno 10. 7. 2015.)

Ostali viri

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A01).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A02).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A03).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A04).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A05).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A06).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A07).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A08).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A09).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A10).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339A11).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339PS).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339PT).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339PUA).

Arhiv Republike Slovenije. SI AS 176 Franciscejski kataster za Kranjsko (1823–1869), Novomeška kresija, k. o. Goriča vas (N339PV).

Geodetska uprava Republika Slovenije. 2015. Podatki zemljiškega katastra. Izpis iz podatkovne baze. Ljubljana, GURS.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. 2015. Grafični podatki RABA za celo Slovenijo. <http://rkg.gov.si/GERK/> (Pridobljeno 10. 7. 2015.)

SEZNAM PRILOG

PRILOGA A: IZBRANO OBMOČJE OBDELAVE

PRILOGA B: LEDINSKA IMENA ZA LETO 1823

PRILOGA C: POSESTNA SESTAVA ZA FRANCISCEJSKI KATASTER (1823)

PRILOGA D: POSESTNA SESTAVA ZA AKTUALNI KATASTER (2015)

PRILOGA E: PARCELNA SESTAVA ZA FRANCISCEJSKI KATASTER (1823)

PRILOGA F: PARCELNA SESTAVA ZA AKTUALNI KATASTER (2015)

PRILOGA G: KATASTRSKA RABA ZA FRANCISCEJSKI KATASTER (1823)

PRILOGA H: DEJANSKA RABA ZA AKTUALNI KATASTER (2015)

PRILOGA I: KATEGORIZACIJA POTI IN SRENJSKIH PAŠNIKOV ZA LETO 1823

»Ta stran je namenoma prazna«

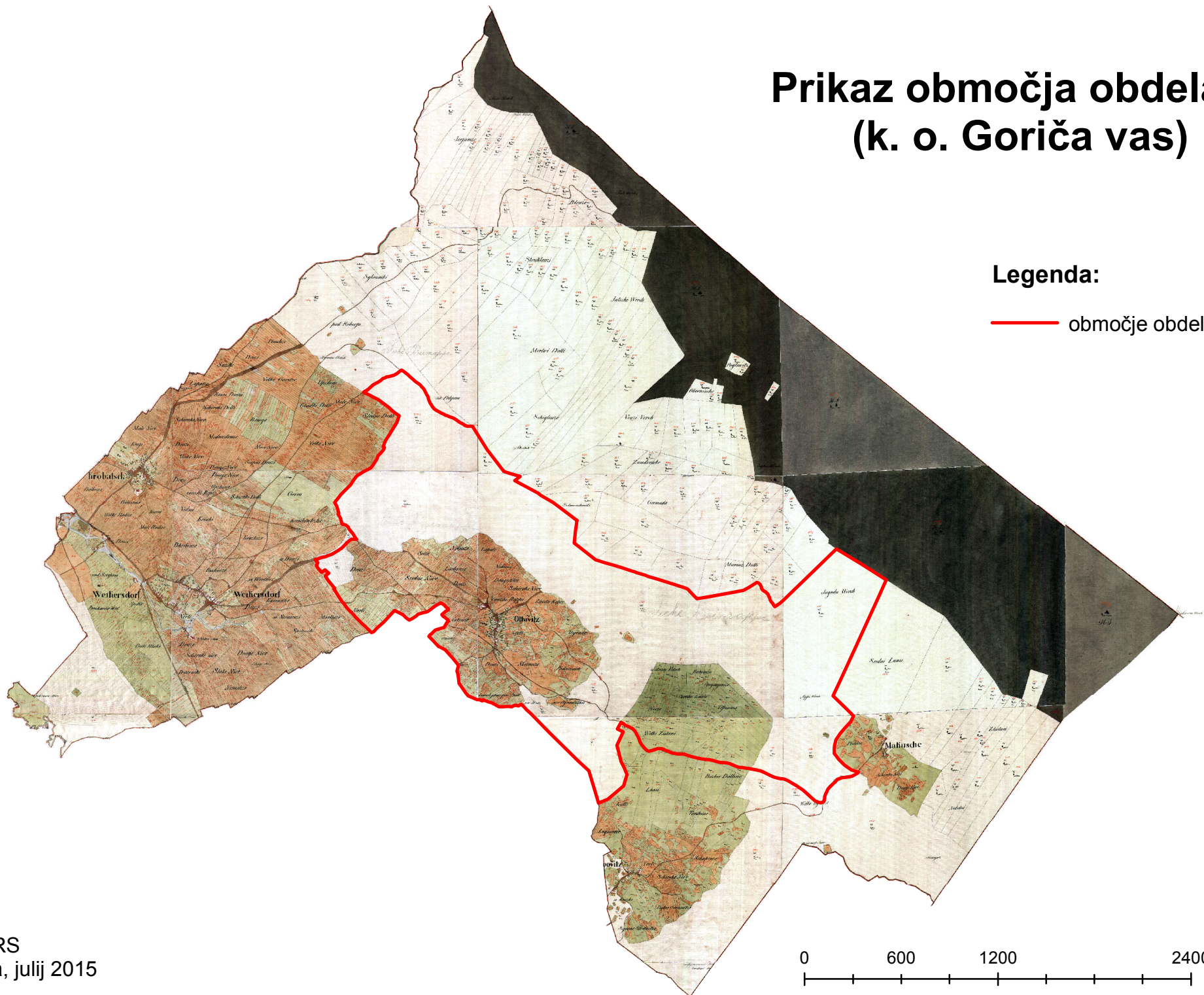
PRILOGA A: IZBRANO OBMOČJE OBDELAVE

Prikaz območja obdelave (k. o. Goriča vas)

Legenda:

 območje obdelave

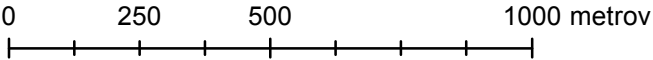
PRILOGA B: LEDINSKA IMENA ZA LETO 1823

Prikaz ledin

Legenda:

- Ledina**
- Artenze
 - Deuzi
 - Douge Nive
 - Hermainske Laase
 - Kamnize
 - Laschenze
 - Laschzharjeu Doll
 - Lopatte
 - Morauze
 - Narti
 - Ni ledine
 - Nivze
 - Ograde
 - Per Grafenze
 - Ploschze
 - Pod Deuza
 - Sa Polyem
 - Schiroke Nive
 - Sella
 - Sredne Nive
 - Sredni Laasi
 - Tefnauzi
 - Tschista Reber
 - Verti
 - Vidmize
 - Vouzhi Reppi
 - Welki Zistani
 - Zhiste Reber
 - per Ogradnikom
 - u stran Petsch

PRILOGA C: POSESTNA SESTAVA ZA FRANCISCEJSKI KATASTER (1823)

Prikaz posestne strukture (franciscejski kataster)

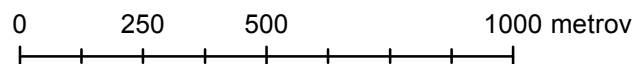

Legenda:

Posestnik

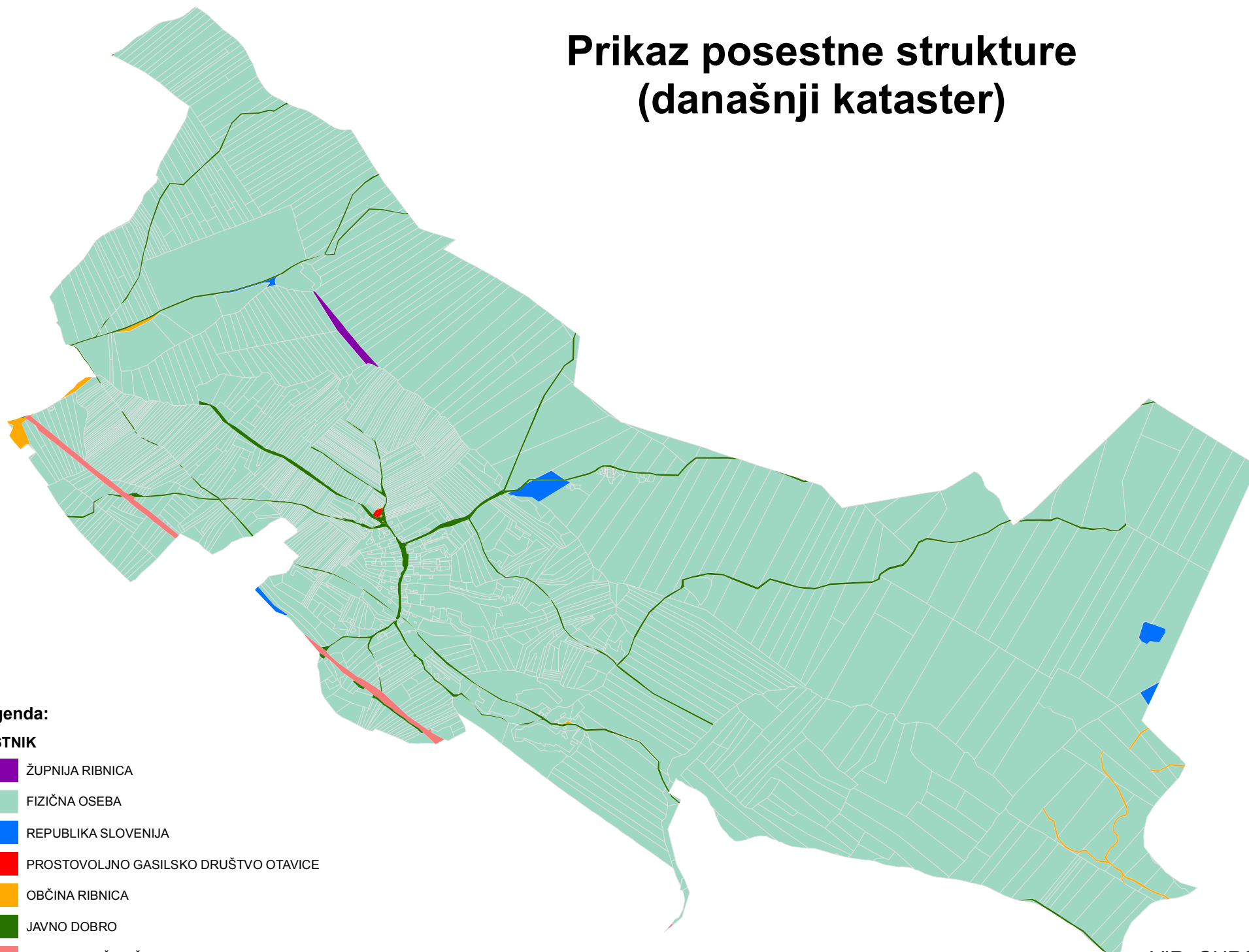
	Skupnost		Lesar Simon
	Pogorelec Anton		Petek Andrej
	Muhič Anton		Lovšin Anton
	Knavs Anton		Ilc Gregor
	Dejak Miha		Starc Lorenc
	Prijatelj Anton		Henigman Matija
	Pahulje Anton		Nosan Anton
	Dejak Andrej		Petek Miha
	Dejak Jakob		Lovšin Luka
	Cimerman Janez		Lovšin Matija
	Dejak Matija		Bolha Miha
	Knavs Andrej		Tekavec Andrej
	Češarek Gregor		Mate Tomaž
	Knavs Miha		Pogorelec Anton
	Cebin Andrej		Lovšin Matija
	Oražem Gregor		Levstek Jože
	Trdan Miha		Bolha Simon
	Dejak Gregor		Oražem Štefan
	Cebin Anton		Prelesnik Gregor
	Dejak Miha		Andoljšek Štefan
	Cimerman Anton		Lesar Anton
	Knavs Luka		Nosan Tomaž
	Petek Janez		Lovšin Gregor
	Pahulje Gregor		Tekavec Anton
	Dejak Jakob		Drobnič Anton
	Dejak Anton		Puceelj Anton
	Dejak Matija		Nosan Jakob
	Muhič Gregor		Andoljšek Janez
	Čampa Janez		Peček Andrej
	Zobec Janez		Lovšin Jakob
	Henigman Jakob		Puceelj Miha
	Čampa Miha		Puceelj Lorenc
	Klun Andrej		Prelesnik Lorenc
	Zajc Gregor		Dejak Matija
	Ambrožič Janez		Merhar Gregor
	Prelesnik Miha		Zobec Anton
	Mate Gregor		Peček Jakob
	Vesel Anton		Zobec Anton
	Lovšin Lorenc		Ni podatka

VIR: Arhiv RS
Ana Čampa, julij 2015

PRILOGA D: POSESTNA SESTAVA ZA AKTUALNI KATASTER (2015)

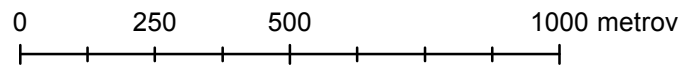
Prikaz posestne strukture (današnji kataster)

Legenda:

LASTNIK

- ŽUPNIJA RIBNICA
- FIZIČNA OSEBA
- REPUBLIKA SLOVENIJA
- PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO OTAVICE
- OBČINA RIBNICA
- JAVNO DOBRO
- JAVNO DOB-ŽELEŽ. INFRASTRUKTURA

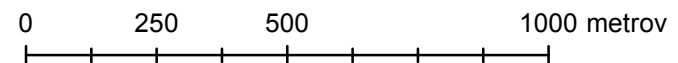
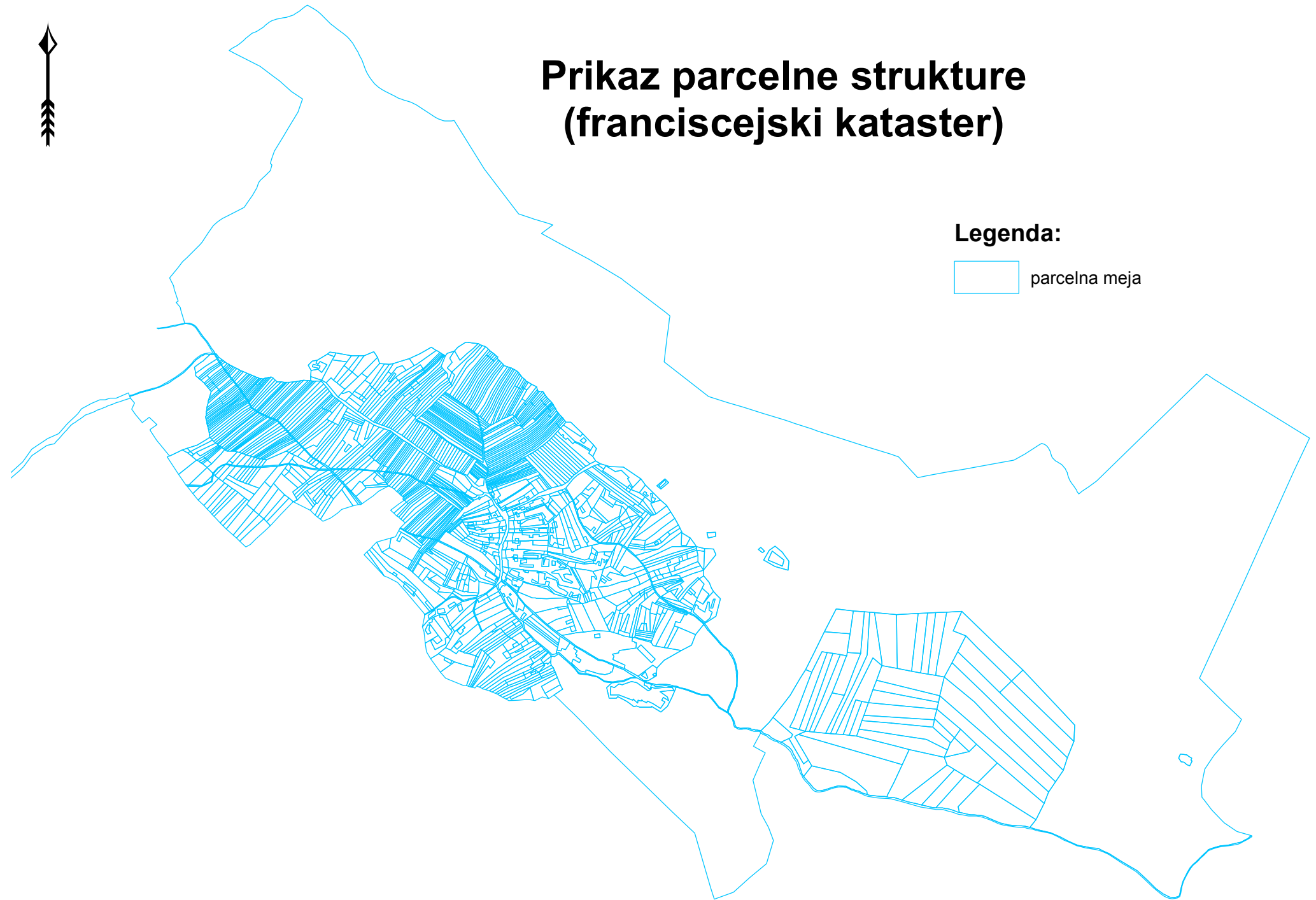
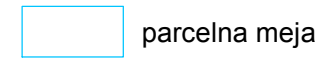
VIR: GURS
Ana Čampa, julij 2015

PRILOGA E: PARCELNA SESTAVA ZA FRANCISCEJSKI KATASTER (1823)

Prikaz parcelne strukture (franciscejski kataster)

Legenda:

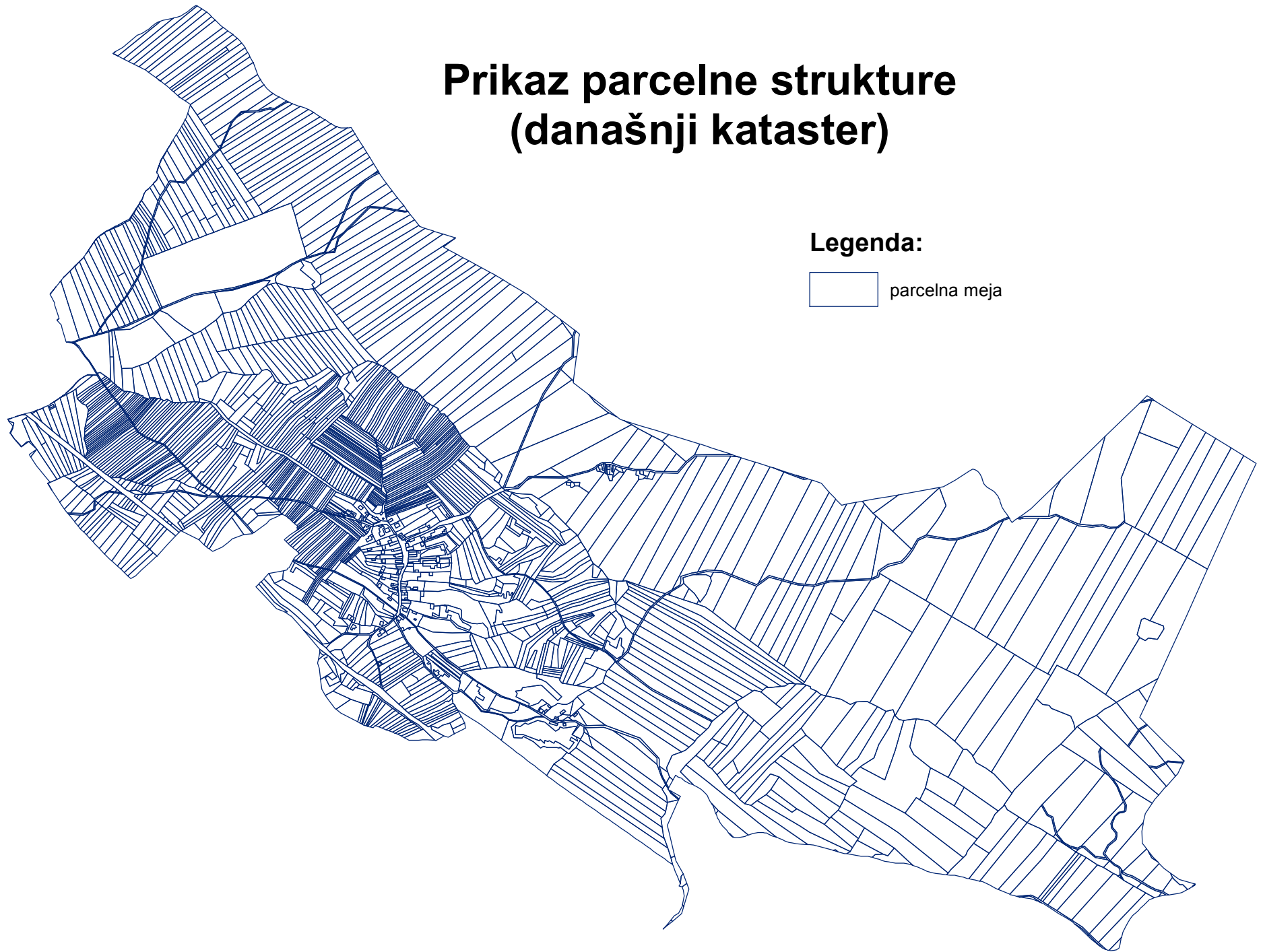
PRILOGA F: PARCELNA SESTAVA ZA AKTUALNI KATASTER (2015)

Prikaz parcelne strukture (današnji kataster)

Legenda:

 parcelna meja

VIR: GURS
Ana Čampa, julij 2015

0 250 500 1000 metrov

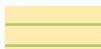

PRILOGA G: KATASTRSKA RABA ZA FRANCISCEJSKI KATASTER (1823)

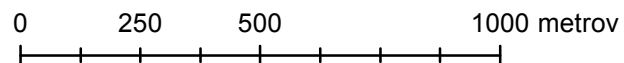
Prikaz katastrske rabe (franciscejski kataster)

Legenda:

Katastrska raba

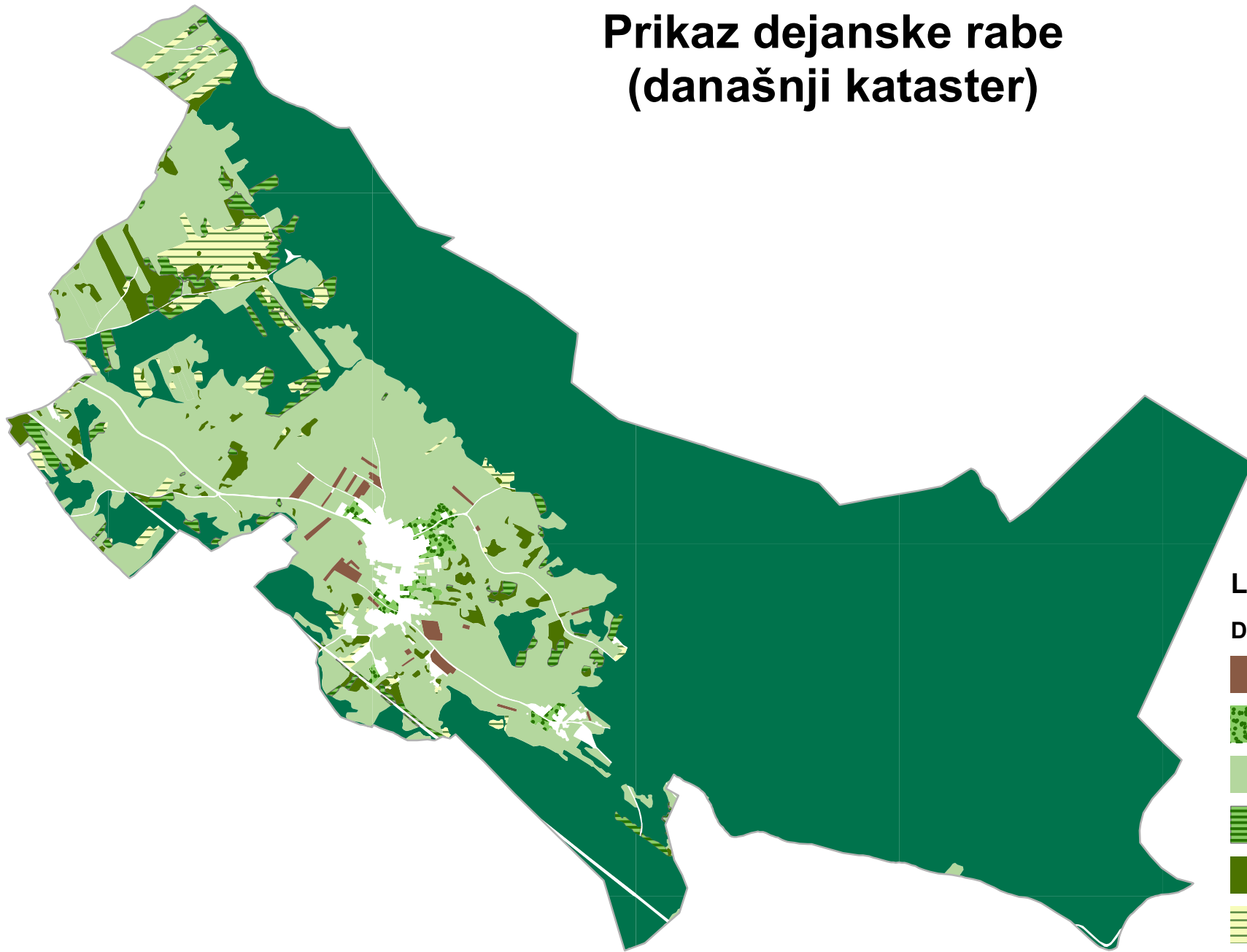
- cesta
- njiva
- sadovnjak
- skupni pašnik z grmovjem
- stavbna parcela
- travnik
- travnik z grmovjem
- zelenjavni vrt

PRILOGA H: DEJANSKA RABA ZA AKTUALNI KATASTER (2015)

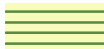

Prikaz dejanske rabe (današnji kataster)

Legenda:

Dejanska raba

- njiva
- ekstenzivni sadovnjak
- travnik
- v zaraščanju
- drevesa in grmičevje
- neobdelano kmet. zemljišče
- gozd
- pozidano

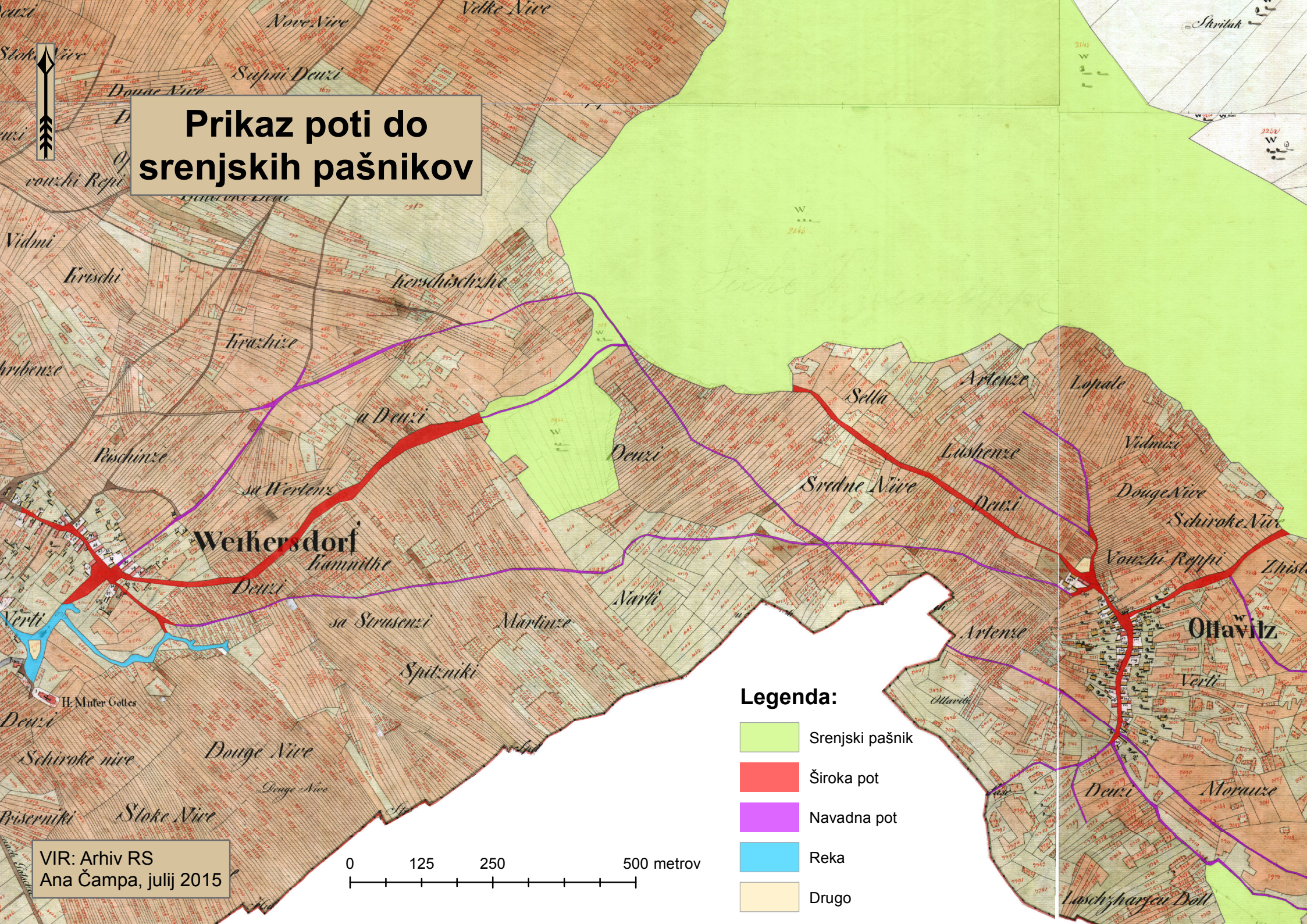
VIR: MKGP
Ana Čampa, julij 2015

0 250 500 1000 metrov

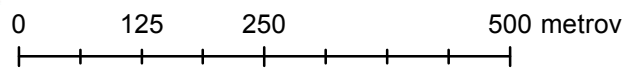

PRILOGA I: KATEGORIZACIJA POTI IN SRENJSKIH PAŠNIKOV ZA LETO 1823

Prikaz poti do srenjskih pašnikov

VIR: Arhiv RS
Ana Čampa, julij 2015

Legenda:

- Srenjski pašnik
- Široka pot
- Navadna pot
- Reka
- Drugo